БУТУН КУЧИМИЗНИ КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШ ПЛАНЛАРИНИ БАЖАРИШГА САФАРБАР ЭТАЙЛИК!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 251 (2542). | 22 декабрь, якшанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

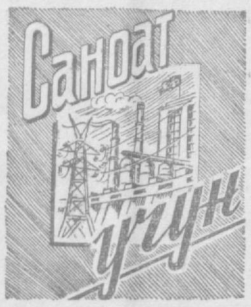

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги, якшанба сонининг 2-бети икки хил нусхада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган: «Химия —Ватан бойлиги, халқ фаровонлиги» умумий сарлавҳаси остида берилган саҳифада областимизда химия саноатининг ривожланишига бағишланган турли материаллар ёритилган.

Қишлоқ хўжалик ходимлари учун мўлжалланган саҳифада Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги Собир Раҳимов номли колхоз раиси А. Мираҳмедов ва колхоз партия ташкилотининг секретари У. Ҳасанов ўртоқлар хўжаликда ҳосилдорлик қандай қилиб 10 центнердан 28,9 центнерга етказилганлиги, миришкор деҳқонларнинг ана шу улкан ютуқни қўлга киритиш йўлида қилган фидокорона меҳнатлари ҳақида ҳикоя қиладилар.

ЖАНГОВАР ИШГА

Химия саноатини яқин етти йил ичида жадал ривожлантиришнинг жуда катта программасини белгилаб берган КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорини халқимиз ғоят мамнуният билан маъқуллаб кутиб олди. Миқёси жиҳатидан жаҳон практикасида мисли бўлмаган, илмий жиҳатдан асосланган ва аниқ ҳисоблаб чиқилган бу программа миллион-миллион кишиларга яқин ва тушунарлидир. СССР Олий Советининг яқиндагина ўз ишини тамомлаган сессиясида қабул қилинган ҳужжатларда — 1964—1965 йилларда халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат планида ва мамлакатнинг 1964—1965 йилларга мўлжалланган давлат бюджетида бу программа ўзининг конкрет ифодасини топди.

Партия химия саноатини қишлоқ хўжалигини, ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларини янада юксалтириш ва халқ фаровонлигини ошириш учун энг муҳим восита деб билиб, уни биринчи ўринга қўймоқда. Химиявий материалларни кенг қўлланиш ишлаб чиқаришнинг етакчи тармоқларида тубли сифат ўзгаришлари вужудга келтиради. Бу ўзгаришлар маҳсулот чиқаришни тағин ҳам тез суръатлар билан кўпайтиришга, маҳсулотнинг сифатини оширишга, кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш ва меҳнаткашларнинг турмуш даражасини янада ошириш учун жамғармаларни кўпайтиришга имкон беради.

Мамлакатимиз қаҳрамонона меҳнат билан вужудга келтирилган биринчи даражали оғир индустрияни ривожлантиришни давом эттириб, эндиликда химияни, қишлоқ хўжалигини, енгил саноатни ривожлантиришга жуда катта маблағлар сарфлаш ва шу тариқа халқнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондирмоқ учун озиқ-овқат маҳсулотларини ва кенг истеъмол молларини кўплаб ишлаб чиқариш имкониятига эга бўлиб қолганлиги совет кишиларини қувонтирмоқда. Шундай қилиб, совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш вазифаси мустаҳкам негиз асосида ҳал қилинадиган бўлиб қолмоқда.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев химия саноатини жадал ривожлантириш ва халқ хўжалигини химиялаштириш биринчи даражали давлат аҳамиятига эга эканлигини уқтириб, КПСС Марказий Комитетининг Пленумида бундай деди:

«Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш тўғрисида XXII съезд партия ва халқ олдига қўйган асосий иқтисодий вазифани бажариш —минерал ўғитлар, синтетик толалар, смолалар, пластмассалар ишлаб чиқаришни тез кўпайтириш юзасидан белгиланган программамизни қанчалик муваффақиятли бажаришимизга ҳал қилувчи даражада боғлиқдир. Химия саноати —образли қилиб айтганда, моддий неъматлар маъмурчилигига олиб кирадиган эшикларни очиб берувчи калитдир».

Бу программани амалга ошириш партия ва давлатнинг жуда муҳим вазифасидир, партия ва халқнинг кучи мана шу программани бажаришга қаратилиши лозим. Бу иш саноат, қурилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги ходимларининг фан ва техника арбобларининг бутун кучини сафарбар қилишни, резервлар ва имкониятлардан моҳирона фойдаланишни талаб этувчи ҳақиқатан умумхалқ ишидир.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг якунлари яқин фурсатда иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг ўлка, область, шаҳар, район партия комитетларининг, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг пленумларида, партия активларининг йиғилишларида, бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида ва меҳнаткашларнинг умумий йиғилишларида муҳокама қилина бошлайди. Бу йиғилишларнинг асосий вазифаси шуки, улар КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини бу қарорларнинг коммунистик қурилиш учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини чуқур тушунтирибгина қолмасдан, шу билан бирга бу қарорларни амалга ошириш учун зарур тадбирларни ҳам ишлаб чиқишлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, меҳнаткашларнинг коллективлари қиладиган ишларнинг конкрет планини белгилаб бериши лозим.

Химияни ривожлантириш ва халқ хўжалигини химиялаштириш шаҳар ва қишлоқдаги барча партия ташкилотлари олдига юксак талаблар қўймоқда. Саноат партия ташкилотлари заводлар ва фабрикаларда, қурилишларда, илмий тадқиқот ва лойиҳалаш ташкилотларида меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини ривожлантиришлари, минерал ўғитлар, синтетик толалар, смолалар, пластмассалар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш, бу маҳсулотларнинг сифатини ошириш, турли тармоқларда химиявий материалларни кенг ва моҳирона қўлланиш соҳасида мўлжалланган планларнинг ўз вақтида бажарилишини таъминлашлари лозим. Янги химия корхоналарини қуриш ва тезроқ ўзлаштириш суръатларини жадаллаштириш учун, мана шу янги қурилишларни ускуналар билан ўз вақтида таъминлаш учун партия ташкилотлари зиммасига алоҳида масъулият юкланади. Фаннинг энг янги муваффақиятларини ва илғорлар тажрибасини халқ хўжалигига жорий қилиш ишида рўй берадиган ўжарлик, оперативсизликнинг ҳамма кўринишларига нисбатан ҳар бир коллективда murosasiz бўлиш вазиятини партия-давлат контроли органлари ёрдами билан вужудга келтириш, химияни ривожлантириш давлат планларининг бажарилиши учун масъулият ҳиссини ошириш керак.

Қишлоқ партия ташкилотлари олдида янги катта ва мураккаб вазифалар турибди. Қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш ишлари ишлаб чиқаришни интенсивлаш, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш, ернинг ҳар бир гектаридан олинадиган дон ва техника экинлари ҳосилини кўпайтириш асосида олиб борилади. Шуни ҳисобга олиб, партия ташкилотлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига тағин ҳам кўпроқ омилкорлик билан, ишнинг кўзини жуда яхши билиб раҳбарлик қилишлари, ўзларининг бутун куч ва ғайратларини химия очиб бераётган катта имкониятлардан яхшироқ фойдаланишга қаратишлари лозим.

Химия индустриясини вужудга келтиришда комсомолнинг, шонли совет ёшларимизнинг роли катта. Комсомол ёшлар орасидан химия қурилишининг серташаббус кишилари, серғайрат билимдон, ишбилармон ташаббускорлари етишиб чиқиши, улкан химиянинг ишчи ва инженер-техник кадрлари шундай кишилар билан тўлдирилиши шак-шубҳасиздир.

Қудратли химия индустриясини вужудга келтириш — коммунистик қурилишнинг зарбдор фронтидир, бутун партиянинг, бутун халқнинг ишидир. Энг муҳими шуки, ҳар бир коммунист ва комсомол, ҳар бир совет кишиси КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари коммунистик қурилиш планларини муваффақиятли амалга ошириш учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини тушуниб олиши керак. Меҳнаткашлар кенг оммаси халқ хўжалигини ривожлантиришда ва халқ фаровонлигини янада юксалтиришда химиянинг ролини қанчалик яхши тушуниб олса химиявий материалларнинг хоссаларини ва сифатини, бу материалларни қўлланиш технологиясини қанчалик яхши билиб олса, уларнинг ижодий активлиги шунчалик тўлиқ ва кенг авж олади, химия саноатини жадал ривожлантиришнинг жуда катта программаси шу қадар муваффақиятли равишда амалга оширилади.

Партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги энг зарур вазифаси шуки, улар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини ва материалларини меҳнаткашларга кенг тушунтириб беришлари, миллион-миллион кишиларни, бутун халқни химиялаштириш идеяларига ва программасига ниҳоят даражада қизиқтиришлари лозим. Бу жуда муҳим ишга энг малакали кишиларни — раҳбар партия, совет, касаба союз ва хўжалик ходимларини, Фанлар академияларининг ва олий ўқув юртларининг олимларини, саноат ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларини ва илғорларини тортиш керак. Республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар ва районларда химия саноатини жадал ривожлантиришнинг ва халқ хўжалигини химиялаштиришнинг энг муҳим проблемаларига доир лекциялар, докладлар назарий конференциялар ташкил этиш зарур. Лекторлар, пропагандистлар, агитаторлар бу соҳада кўп иш қилишлари мумкин ва лозим. Уларга семинарлар ва бошқа формалар орқали ёрдам бериш керак. Пленум материалларидан сиёсий маориф системасида ҳар томонлама фойдаланиш лозим. Колхозлар ва совхозларда агрохимия асосларини ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг экономикасини ўрганиш тўгараклари тузиш керак.

Марказий Комитет Пленумининг қарорларини ва материалларини тушунтиришда, химия билимларини пропаганда қилишда, қудратли химия индустриясини вужудга келтириш ва халқ хўжалигини химиялаштириш программасини амалга ошириш соҳасида партия олиб бораётган бутун ишда газеталар ва журналлар, радио ва телевидение, кино, нашриётлар, шунингдек маданий-оқартув муассасалари катта роль ўйнаши лозим.

Партия жуда катта планларни белгилаб берди. Халқ бу планларнинг муваффақиятли амалга оширилишига астойдил ишонади. Бунинг учун бизнинг мамлакатимизда ҳамма нарса бор. Зарур моддий имкониятлар бор, илғор фан ва малакали инженер ва техник кадрлар бор. Мамлакатимизни коммунизм сари олға олиб бораётган қудратли куч — қаҳрамон ишчилар синфимиз ва колхозчи деҳқонларимиз бор. Совет кишилари, ленинчи партия раҳбарлигида химия саноатини жадал ривожлантириш, халқ хўжалигини химиялаштириш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиш ва коммунизм қурилишининг улуғ ишига янги катта ҳисса қўшиш учун ўз меҳнатларини аямайдилар.

(«ПРАВДА»нинг 21 декабрдаги бош мақоласи).

СССР БИЛАН ЗАНЖИБАР ЎРТАСИДА ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР ЎРНАТИЛДИ

Дўстона музокаралар натижасида СССР билан Занжибар ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш ҳамда элчихоналар даражасида дипломатик ваколатхоналар айирбошлаш тўғрисида бир битимга келинди. (ТАСС).

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети дам олиш кунини 1963 йил 29 декабрь якшанба кунидан 31 декабрь сешанба кунига кўчиришга қарор қилди.

У. Йўлдошев бошлиқ бетончилар бригадаси аъзолари Оҳангарон ГРЭСи қурилишига биринчилар қаторида келишган эди. Станциянинг муддатидан олдин қуриб битказилишида бу азаматларнинг ҳам хиссалари катта бўлди. Суратда: бригада аъзолари (чапдан) И. Саландоев, Х. Жумақулов, А. Бобакалонов, Н. Зокирова, Н. Мадаипов ва Н. Патаева ўртоқлар.

А. Мальцев фотоси.

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ленинизм» колхози меҳнаткашлари бу йил далаларда сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштириб, планни ошириб адо этишди. Шу кунларда хўжаликда келгуси йил мўл ҳосили учун қизғин тайёргарлик кетяпти. Майдонлар тезкорлик билан шудгор қилиняпти. Планлаштирилган 551 гектар майдон механизаторларнинг ғайрати туфайли барвақт шудгордан чиқарилди. Ҳар гектар ерга ҳайдаш олдидан 500 килограммдан суперфосфат сепилди. Колхозда 137 гектарга дон, 37 гектар ерга кузги пиёз экилди.

Яқинда ўз ишини тамомлаган КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми кўрсатмалари ва СССР Олий Совети навбатдаги сессиясининг Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1964-1965 йиллардаги давлат плани ҳақидаги қарорларидан руҳланган колхоз сабзавоткорлари дала ишларини яна ҳам авж олдириб юбордилар. Гўнг чиқариш қизғин боряпти. План асосида тайёрланиши лозим бўлган 2400 тонна маҳаллий ўғитдан ҳозиргача дала бошларига 1300 тоннаси ташиб чиқарилди. Минерал ўғитлар ҳам кўплаб ташиб келтирилаяпти.

Шунингдек бошқармадаги «Келес» совхозида ҳам кузги-қишки тадбирлар уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Ҳозиргача 350 гектар экин ҳайдони ва 185 гектарлик боғ оралиги сифатли шудгорланди. 150 гектарга кузги дон, 10 гектар ерга пиёз сепилди. Кўплаб маҳаллий ўғит жамғариш юзасидан бошланган кураш авж олдириб юборилди.

Т. ЖЎРАЕВ.

НУР УСТИГА НУР

Янги йилни ёруғ юз билан кутиб олаётган корхоналар сони кун сайин кўпайиб бормоқда. Илғор коллективлар кетма-кет ғалаба рапортлари бериб, ўз меҳнат зафарларини она-Ватанга тортиқ қилишаяпти. Куни кеча Янгийўлдаги ихтисослашган колбаса маҳсулотлари заводи меҳнатсеварлари ҳам йиллик план топшириқларини муддатидан олдин шараф билан адо этдилар. Лекин кураш шу билан тугагани йўқ. Ҳозирги кунда корхона цехларида меҳнат авжида. Азаматлар йил охиригача планга қўшимча равишда яна 200 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга сўз беришган.

Коллектив ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун тинмай курашиб келаяпти. Шу кунларда корхона цехларини табиий газ билан таъминлаш ишлари тугалланмоқда.

— Корхонамиз меҳнатсеварларининг ҳиммати баланд, — дейди завод директори ўртоқ Н. Жумабоев, — улар ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб Ўзбекистон ССРнинг 40 йиллик тўйини етти йиллик планни бажариш билан кутиб олишга ҳаракат қилмоқдалар.

ЯНГИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

Пойтахтимизнинг Чилонзор райони саноат корхоналари ўз зиммаларидаги йиллик план топшириқларини муддатидан олдин шараф билан бажардилар. Ҳозирги кунда 16 корхона 1964 йил ҳисабига маҳсулот бермоқда.

Янги техника ва ишлаб чиқариш технологиясини кенг қўлланиш, механизация ва автоматикадан унумли фойдаланиш натижасида корхоналарда меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 5 процент ошди.

Район саноатчиларининг ҳиммати баланд. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача яна 5 ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга сўз беришди.

Ф. КОСТИН.

ТАДБИРКОР БРИГАДИР

Отабекка бригадирликни таклиф қилишганда у аввалига рози бўлмади. Мен тракторчиман, бригадага қандай қилиб бошчилик қиламан, деб иккиланди. Правление аъзолари О. Қўзибоевнинг бу фикри нотўғри эканлигини, фақат моҳир механизаторларгина, техникага таяниб иш кўрганларгина кўзлаган мақсадга эришиши мумкинлигини тушунтирдилар. Бунинг устига ўзи бошчилик қиладиган бригада ерларидаги ғўзаларни механизация ёрдамида ўстиришни таъкидладилар.

Кеч куздаёқ бригада аъзолари 60 гектар ерни сифатли шудгор қилишга киришишди. Отабек ишнинг бошида бўлди, бригада аъзолари қўлни-қўлга бериб ишладилар. Чигит экишдан тортиб, ғўза қатор ораларига ишлов бериш-у, ҳосилни териб олиш, ҳаммаси машина ёрдамида бажарилди.

Терим бошланганда О. Қўзибоев «ХВС—1,2» рулини маҳкам ушлади. Кунни тунга улаб, тер тўкиб меҳнат қилди. Натижа чакки бўлмади. Бригада аъзолари йиллик пахта тайёрлаш планини пешқадамлар қатори бажардилар. 21 центнер ўрнига 24 центнердан хирмон кўтарилиб, план 106,5 процент қилиб адо этилди. Механизатор-бригадирнинг ўзи умумий ҳосилнинг 50 процентдан ортиғини машинада териб олди.

— Шудгорлашни сифатли ўтказишга алоҳида эътибор бермоқдамиз, яхшилаб шудгорланса, гектарига белгиланган ўғит солинса, кузга бориб кўзлаган ҳосилни олиш мумкинлигини яхши биламиз. Келаси йил бригадамиз аъзолари ялпи ҳосилнинг 70 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилган,— дейди механизатор-бригадир Отабек Қўзибоев.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Ўрта Чирчиқ. Карл Маркс номли колхоз.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ҚИШКИ ИШЛАРНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

Шу кунларда областимизнинг далаларида қишки ишлар қизғин суръатлар билан олиб борилмоқда. Илғор хўжаликлар ер ҳайдаш ишларини намунали ташкил қилмоқдалар. Ариқзовурларни тартибга келтираётирлар. Далага ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ маҳаллий ва маданий ўғит ташиб чиқариш чорасини кўришяпти. Кўп миқдорда компост тайёрлашяпти.

Келгуси йилнинг мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаётган Оққўрғон, Юқори Чирчиқ ва Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги талайгина хўжаликларда иш яхши ва уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Илғор деҳқонлар ҳар бир қарич ердан мўл ҳосил етиштириш иштиёқи билан яшамоқдалар. Бу бошқармалардаги бир қатор хўжаликларда ҳозирнинг ўзида далага анча миқдорда маданий ва минерал ўғитлар чиқариб қўйилди. Ер ҳайдаш юқори агротехника талаблари асосида олиб борилмоқда. Механизаторлар ҳар бир кундан унумли фойдаланиб, қисқа вақт ичида экин ерларнинг ҳаммасини сифатли шудгордан чиқариб қўйишга аҳдпаймон қилишганлар.

Лекин областимизнинг ҳамма ерида ҳам қишки ишлар шу куннинг талаби даражасида олиб борилаётир деб бўлмайди. Айниқса бундай ачинарли аҳвол Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли колхоз ва совхозларда содир бўлмоқда. Бошқармада дала ишлари ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан жуда қониқарсиз олиб боряляпти. Шунга қарамай қилинган ишларнинг сифати ҳам қаноатланарлик эмас. Айниқса шудгор қилиш ёмон ташкил этилган. Бу иш юзасидан берилган кундалик топшириқ графиги системали равишда бажарилмаяпти. Шу сабабли ҳам ҳозирга қадар экин майдонларининг учдан бир қисми ҳам шудгор қилиб қўйилмаган. Дзержинский номли колхозда ва 3-«Далварзин» совхозида шудгорлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари мавжуд техникадан унумли фойдаланишга етарли аҳамият бермаяптилар. Шу сабабли ҳам ҳар куни бошқармадаги хўжаликларда 15—20 трактор бекор турипти. Даладаги тракторларнинг ишида ҳам унум йўқ. Ҳар бир ишлов трактори бир суткада 7 гектар ўрнига, зўрға 5 гектар ерни шудгор қиляпти, холос.

Текширишда шу нарса маълум бўлдики, Ленин номли колхоз, 3-«Далварзин» совхозидаги жуда кўп тракторлар сифатсиз ремонтдан чиқарилган.

Бошқарма хўжаликларида ер ҳайдашнинг жуда секин бораётганига қарамай, унинг сифатига ҳам етарли равишда аҳамият берилмаяпти. Агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Шуниси ҳам ачинарлики, ерларнинг 60 проценти ўғитланмасдан туриб ҳайдаб юборилган. Жумладан, бундай аҳвол «Чаноқ» совхозида рўй берган. Бу ерда ерни шудгор қилиш агротехникасига қаттиқ риоя қилинмаяпти. Органик ва минерал ўғитлар солинмасдан туриб, шудгор қилинмоқда. 1-«Далварзин» совхозининг 5-, 2-«Далварзин» совхозининг 1-бўлимларида ҳам мавжуд маданий ва минерал ўғитлардан фойдаланмасдан туриб ерни ҳайдаш практикаси давом эттириляпти.

Ишлаб чиқариш бошқармасининг мутахассислари, колхоз ва совхозларнинг агрономлари ерни ўғитлаб, чуқур ҳайдашга чинакамига бош қотирмаяптилар. Шунинг оқибатида бир қатор хўжаликларда, жумладан 1-«Далварзин» совхозида, «Победа», Ленин номли колхозларда ер жуда саёз ҳайдалмоқда. Шудгор қилинган ерларнинг чуқурлиги 20-22 сантиметрдан ошмайди.

Бекобод ишлаб чиқариш бошқармаси хўжаликлари қисқа вақт ичида 50 минг тонна компост тайёрлашлари керак эди. Афсуски, бу иш ҳам ёмон. Энди 8 минг тоннага яқин компост тайёрланилди, холос. Ҳалигача бошқарманинг бир қатор колхоз ва совхозлари бу муҳим ишга киришганлари йўқ.

Бекобод хўжаликларида шўр ерларни ювиш, ариқ ва зовурларни тозалаш ишлари ҳам ўлда-жўлда. Ваҳоланки, бошқарма хўжаликлари олдида 700 минг кубометрдан ортиқроқ ариқ-зовурни тозалаб қўйишдек муҳим вазифа турипти.

Умуман олганда Бекободда 1964 йил мўл ҳосили учун ҳозирдан пухта замин яратилмаяпти. Дала ишларини намунали ташкил қилишда ташкилотчилик сезилмаяпти. Бошқарма ва бошқарма партия комитетининг айрим ходимлари ҳар бир ишнинг юқори савияда бўлиши учун жон куйдирган ҳолда меҳнат қилишмаяпти. Улар тез-тез жойларда бўлиб ишнинг сифатли бўлишини таъминлашда совхоз, колхоз раҳбарларига яқиндан амалий ёрдам беришмаяпти.

Областнинг Бўка, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги бир қатор хўжаликларда ҳам қишки ишларни яхши деб бўлмайди. Айниқса тракторларнинг икки сменада ишлашлари кенг йўлга қўйилмаган. Маҳаллий ўғит ташиб чиқариш қизитиб юборилмаган. Минерал ўғитларни келтириш ва уларни сақлаш устидан қаттиқ назорат ўрнатилмаган. Компост тайёрлаш юзасидан берилган топшириқ қониқарсиз бажарилмоқда.

Ҳозирги ҳар бир кун ғанимат. Ундан унумли фойдаланмоқ керак. Тракторларнинг ишини яхши йўлга қўйиб, декабрь ойи ичида шудгорлашни батамом тамомламоқ зарур. Шунингдек, далага маҳаллий ва маданий ўғитларни чиқаришни яхши йўлга қўйиб, ҳар бир гектар ерни семиртириш лозим. Маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари мутахассисларнинг ролини кўтариб, уларнинг ишга бўлган масъулиятларини янада оширишлари зарур.

КПСС МК ДЕКАБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ХИМИЯ—ВАТАН БОЙЛИГИ, ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ

СЎЗ—ПЛЕНУМ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ҲОСИЛ КАЛИТИ

Партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми КПСС ва совет халқи ҳаётида катта воқеа бўлди. Унда халқ хўжалигимиз турли тармоқлари меҳнаткашларининг 6 мингга яқин вакиллари қатнашди. Унда жуда ҳаётий масала — «Химия саноатини жадал ривожлантириш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг энг муҳим шартидир» деган масала беш кун давомида атрофлича муҳокама қилинди.

Пленумга келган минглаб кишилар ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ана шу ҳақда қилган докладини зўр эътибор, фахр ва кўтаринки руҳ билан тингладилар. Никита Сергеевичнинг мазмунли, ҳар бир совет кишиси қалбига битмас-туганмас қувонч бахш этувчи, содда, мантиқан зўр докладида келтирилган ҳар бир рақам мамлакатимиз куч-қудратининг янада мустаҳкамланишидан, коммунизм муҳташам биносини қураётган қаҳрамон халқимиз фаровонлигининг янада гуллаб-яшнашидан далолат берарди.

Шунинг учун ҳам бу тарихий Пленумда иштирок этишга муяссар бўлган академик ва пахтакор, бинокор ва партия ходими, инженер ва жўхорикор катта химияни тараққий эттириш билан боғлиқ бўлган масалаларни қизғин муҳокама қилдилар. Йиғиннинг мўътабар минбаридан туриб сўзлаган ҳар бир киши химия саноатининг барча афзалликларидан фойдаланиш жуда катта истиқболлар очиб беришини кўрсатувчи конкрет мисолларни келтирищди.

Пленум қарорлари коллективимиз зиммасига ҳам катта вазифалар юклайди. Бизнинг корхонамиз Ўзбекистон химия индустриясининг тўнғич комбинатидир. Шу ерда республикамизнинг катта химияси вужудга келди, малакали кадрлар тарбияланди ва камолатга етди. Бу химик кадрлар ҳозирги вақтда республикамиз ва унинг ташқарисидаги жуда кўп химия саноати корхоналарида меҳнат қилмоқдалар.

Коллективимиз КПСС Марказий Комитети май Пленуми (1958 йил) ва партия XXII съездининг химия саноатини тез суръатлар билан ривожлантириш ҳақидаги қарорларини амалга ошира бориб маҳсулот ишлаб чиқаришни йилдан-йилга кўпайтирмоқда. Буни яққол тасаввур қилиш учун фақат иккита рақамни мисолга келтирмоқчимиз. Бу йил 1958 йилдагига қараганда деярли 70 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқарилади, аммиак тайёрлаш 62,1 процент ортади.

Чирчиқ химиклари етти йилликнинг ўтган йиллари мобайнида ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, маҳсулот тайёрлаш учун меҳнат ва маблағ сарфиётини камайтириш, техника прогрессини ривожлантириш ва ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш юзасидан кўпгина ишлар қилишди. Комбинатда 70 дан ортиқ йирик ташкилий техникавий тадбирлар амалга оширилди. Буning эвазига 3 миллион сўмликдан кўпроқ давлат маблағини тежаб қолдик, меҳнат унумдорлиги эса етти йилликнинг биринчи йилидагига қараганда 43,8 процент ошди. Шу давр ичида маҳсулот ишлаб чиқариш учун меҳнат сарфиёти 35 процент камайди.

Чирчиқ электрохимия комбинати директори ўртоқ В. ҚОДИРОВ билан суҳбат.

Минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва таннархини камайтиришда Бухоро газидан фойдаланиш катта аҳамиятга эга бўлди. Эндиликда биз ҳар йили кўплаб кўмир ташишдек оғир ишни бажаришдан озод бўлдик, шунингдек кокс ва мазут сарфиёти анча камайди.

Химикларимизнинг табиий газдан мамлакатда энг арзон минерал ўғитлари олиш бўйича бошлаган ҳаракатлари ажойиб натижа берди. Шу туфайли катта ютуқларни қўлга киритдик. Минерал ўғитлар таннархини камайтириш натижасида тежаб қолинган ўнларча минг сўмлик давлат маблағлари комбинат ишлаб чиқариш қувватини кенгайтиришга, цехларни реконструкциялашга, асбоб-ускуналарни модернизациялаш ва автоматлаштиришга сарфланаяпти.

Сўнгги йилларда метанни конверсиялаш ва карбон оксиди цехлари қурилди ва фойдаланишга топширилди. Аммиак ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича янги қувватлар ишга туширилди. Ҳозирги вақтда эса биз аммиак тайёрлаш даражаси жиҳатидан етти йилликнинг охирги йилига белгиланган кўрсаткичга етиб олдик.

Комбинатимиз қуввати бундан буён ҳам тинмай ўсиб боради. Мавжуд цехлар реконструкция қилинади. Етти йилликнинг охирига бориб минерал ўғитлари тайёрлаш анча кўпаяди. Янги янада унумли ва мураккаб ўғитлар ишлаб чиқариш технологияси жорий қилинади. Келаси йилнинг биринчи кварталида Ўрта Осиёда биринчи бўлиб янги химия маҳсулоти —карбамид тайёрлана бошланади. Ундан пахтачиликда ҳам, чорвачиликда ҳам фойдаланилади.

Химикларимиз бу йил чакки ишлашмади. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун кўплаб ўғит етказиб бериш иштиёқида фидокорона меҳнат қилишди. Шу туфайли ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Планга қўшимча равишда ўнларча минг тонна минерал ўғитлари ишлаб чиқарилди ва пахтакорларга етказиб берилди. Бу миқдордаги ўғит республикамизда қўшимча 200 минг тоннадан ортиқроқ пахта ҳосили етиштиришни таъминлади: Рационализаторларимиз коллективимизнинг энг катта таянчи бўлиб қолишган. Улар йил бошидан буён икки мингтага яқин таклиф билан чиқишди. Бу таклифларни амалга ошириш 22 миллион киловатт-соат электр қуввати, 24 минг мегакалорий буғ, кўплаб табиий газ ва сувни тежаб қолиш имконини берди.

Партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорлари кўпминг кишилик коллективимизни меҳнатда янги-янги муваффақиятларга руҳлантириб юборди. Барча цех, участка ва бригадаларда қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олишнинг, коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтиришнинг, олға томон тараққиётимизнинг калиди ҳисобланган химия саноатини янада юксалтиришга ҳисса қўшиш бўйича мусобақа бошланиб кетди. Бу мусобақа шубҳасиз ўзининг ажойиб меваларини беради. Бу эса бизнинг коммунизм ғалабасини яқинлаштиришга қўшган улушимиз бўлади.

СУЛЬФАТ КИСЛОТАСИ КЎПАЯДИ

Олмалиқдаги В. И. Ленин номидаги Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатига қарашли сульфат кислотаси заводи коллективи КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларидан руҳланиб, барча имкониятларни ишга солмоқда.

Кўплаб химиявий хомашё етказиб бериш иштиёқида меҳнат қилаётган азаматлар ноябрь ойида пландан ташқари бир неча юз тонна сульфат кислотаси ишлаб чиқардилар. Бу муваффақиятларни қўлга киритишда коммунист ўртоқ Валентина Басова бошлиқ смена аъзоларининг ҳиссаси катта бўлди. Улар ойлик планларни ошириб бажариш билан бирга маҳсулот сифатига ҳам алоҳида эътибор беришяпти.

Бундан ташқари М. Горлатов, А. Лунин, Б. Смирнов, П. Проскурин каби аппаратчилар, печь ишчиларидан В. Жарков, Н. Викторов, П. Морозов ўртоқлар ҳам смена нормаларини ошириб бажариб ҳамкасбларининг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Корхонанинг аҳил коллективи йил охиригача планга қўшимча яна 600 тонна аъло сифатли сульфат кислотаси ишлаб чиқариш учун биртан-биржон бўлиб меҳнат қилмоқдалар.

М. ОТАҚУЛОВ.

Чирчиқ электрохимия комбинати коллективи КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Суратда: лаборант ўртоқ Б. Рустамова комбинат азот кислотаси цехи лабораториясида суюқ ўғит таркибини кўздан кечираяпти.

А. Тўраев фотоси.

ХИМИЯ ЁРДАМГА КЕЛДИ

Қуйилма нуқсони — кемтик кўпчилик деталларда учрайди. Бундай деталлар пайвандланиб, сўнг уларга ишлов берилади. Агар нуқсонни бартараф этиш иложи бўлмаса қанчадан-қанча меҳнат ва маблағ сарфлаб тайёрланган деталларни ташлаб юборишга тўғри келади. Кўриниб турибдики, деталларда жуда кўп учрайдиган бу нуқсон маҳсулот таннархини ошириб, меҳнат унумини пасайтиради.

Нима қилмоқ керак? Бу масалани ечишда биз, машинасозларга химия ёрдамга келди. Ҳозир заводимизда кемтикли деталлар эпоксид ёки магнезит смола суриш йўли билан тузатилмоқда. Бу усул билан тузатиш учун деталнинг нуқсонли жойига смола сурилади. Смола қотиб, металдек қаттиқ бўлиб қолади. Шундай қилинганда ҳатто деталнинг сифати пайвандлаш йўли билан тузатилгандагидан юқори бўлади. Эпоксид ва магнезит смола билан пўлат, чўян ва алюмин деталларини тузатиш мумкин.

Ҳозир заводимизда ойига кемтикли ХВС-3013, ХВС-3329, ХВС-2002 деталларининг 100 дан ортиғи, ХВС-126, ХВС-127, ХВС-371, СА-0323Б деталларидан 50-60 таси ва бошқа кўпгина деталлардаги чуқурча жойлар смола суриш йўли билан тузатилиб, машиналарга қайта қўйилмоқда. Бу минглаб сўмлик давлат маблағини тежаб қолмоқда.

С. ТЎЛАЕВ,

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи техника контроли бўлимининг бошлиғи, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ

Электр печи бир текис гувиллайди. Ҳароратни белгиловчи нозик стрелка 110 даражани кўрсатиб турибди. Тарғил кепкасини бостириб олган қорача йигит — прессловчи Абдулҳамид алланимадан чўчигандек эҳтиётлик билан кнопкани босади. Оппоқ яхлит пластмасса парчаси печь ичидан сирғалиб чиқиб, пресс-болға тагига тушади.

Завод технология бўлимининг бошлиғи Федор Тимофеевич Самостропов станокни диққат билан кузатиб туради. Абдулҳамид болға кнопкасини босади. Болға пластмасса парчасини босиб тушади.

Фёдор Тимофеевич кўз ойнагини қўлига олиб тез-тез артади-да, яна бурнига қўндиради.

— Тайёр! — дейди у қувониб. Пешонасидаги ажинлар бир зум йўқолгандек бўлади. Пресс-болға тагидан умивальник раковинасини эҳтиётлаб олади. — Қаранг, чинни раковинадан фарқи борми? Енгил, чидамли, арзон...

Фёдор Тимофеевичнинг қувонганича бор. Пластмасса раковина Иттифоқда биринчи бўлиб шу заводда ясалаяпти. Чинни раковинанинг чакана нархи етти ярим сўм турса, пластмассадан ясалгани беш сўмдан ошмайди. Ҳозирча синов нусҳалари ишланаяпти. Янги йилдан бошлаб заводда пластмасса раковиналар ишлаб чиқариш анча кўпаяди.

— Куни кеча Олмаота пластмасса заводидан телефон қилишди, — Фёдор Тимофеевич мамнун жилмаяди. — Пластмассадан қилинган газета киоскалари, гул дўконларини тасаввур эта оласизми?.. Олмаоталик ҳамкасбларимиз билан маслаҳатлашиб, шундай дўконлар ясаш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдик. Фақат девор каркаслари металлдан бўлади. Қолган ҳамма қисмлар пластмассадан ясалади. Яхши-а! Енгил, бир жойдан иккинчи жойга кўчириш осон...

Бу йил ҳам завод коллективи учун самарали йил бўлди. Планда белгиланган 200 тонна ўрнига 240 тонна пластмасса маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Йиллик план 22 ноябрдаёқ бажариб қўйилган эди. Йил охиригача қўшимча 300 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилинди.

...Ҳамон станок гуриллайди. Прессловчи Абдулҳамид Муҳамедов яна кнопкани босади. Яна бир раковина тайёр бўлади. Елена Пахи билан Равиль Галиев уни кўтариб кетишади.

Ташқарига чиқамиз. Завод ўртасида қад кўтараётган янги цех корпусининг деворлари олисдан кўриниб турибди.

Фёдор Тимофеевич Самостропов нохушлик билан папирос тутатади.

— Икки йилдан бери чўзилиб келаяпти. Ҳали-бери битмайди, — дейди у норози оҳангда. — Цех тезроқ битақолганда эди, заводнинг пластмасса маҳсулотлари ишлаб чиқариш қуввати уч баравар ошган бўларди. Айрим ташкилотлар пластмасса маҳсулотларига талаб катта эмас деб, қурилишнинг судралиб кетишига сабабчи бўлдилар.

Яқинда Москва ёнидаги Карачер пластмасса заводида бўлдик. Кўп тажрибалар ўрганиб қайтдик... Йўқ бизда пластмасса маҳсулотларига талаб кам деганлар янглишадилар. Арзон, сифатли, қулай махсулотлар кимга ёқмайди, дейсиз! Хуллас, ҳаммасига ҳам кунт қилиш, интилиш керак. Етти йилликнинг охиригача цехни ишга туширолсак, кўнгилдагидек бўлар эди-да.

Ҳа, пластмасса ҳаётга йўлланма олмоқда. Лекин янгилик тўсиқларсиз бўлмайди. Бу янгиликни қўллаб-қувватлаган, унга йўл очиб берган — ютади. Ҳаёт талаби шу.

У. ҲОШИМОВ,

Тошкент пластмасса маҳсулотлари заводи.

КОЛЛЕКТИВИМИЗ АҲДИ

Шу кунларда корхонамиз цехларида бўлган ҳар бир киши зўр ғайрат ва шижоатга тўла меҳнатнинг гувоҳи бўлади. Дарҳақиқат турли касб эгаси бўлган ишчиларимиз зўр кўтаринки руҳ билан ишламоқдалар. Партиямиз Марказий Комитети Пленуми қарорлари коллективимизни янги муваффақиятларга руҳлантириб юборди.

Чунки биз ҳам кўп йиллардан буён мамлакатимизда мавжуд бўлган ва янгидан қад кўтараётган химия саноати корхоналари заказларини бажариб келаяпмиз. Биз ҳар йили турли шаҳарларга кўплаб кўтарма кранлар жўнатиб турибмиз. Фақатгина шу йилнинг III ва IV кварталларида Фарғона азот ўғити заводи, Чимкент фосфор заводи, Невский синтетик толалар заводи, Ступинск картон фабрикаси, ҳаммаси бўлиб 22 корхонага 5—10 тонна юк кўтарадиган электр кранлари тайёрлаб бердик.

Бунда айниқса биринчи цех коллективининг ҳиссаси каттадир. Химия саноати заказларини муддатидан илгари адо этишга астойдил интилаётган цех ишчилари фидокорона меҳнат қилдилар. Улар ўз зиммаларидаги вазифани муддатидан бир ой илгари адо этишди.

Пешқадам цехимиздаги кўпчилик ишчиларнинг меҳнати тақдирга сазовордир. Токарлардан П. Стадников, А. Мақсудов, рандаловчи В. Раҳмонов ўртоқлар ва бошқа ўнлаб ишчилар ҳар соҳада бошқаларга ўрнак бўлишяпти. Улар нормани муттасил икки бараварга етказиб адо этишмоқда.

Ҳали коллективимиз химия заказларини бажариш юзасидан жуда кўп иш қилиши керак. Эндиликда бу заказлар янада кўпаяди. Бу коллективимиз масъулиятини тағин ҳам оширади.

Катта химияни яратишга ҳисса қўшиш—мамлакатимиз куч-қудратини, халқимиз фаровонлигини янада оширишга улуш қўшиш демакдир. Шунинг учун ҳам коллективимиз шу кунларда «Химия заказлари учун яшил йўл!» деган шиор остида меҳнат қилмоқда.

Ишчиларимиз ўз имкониятларини ҳисобга олиб зиммаларига янги, оширилган мажбурият олишди. Улар 1964 йилнинг биринчи квартали учун белгиланган химия саноати заказларини муддатидан бир ярим ой илгари —15 февралгача бажаришга аҳд қилдилар. Бу аҳд албатта бажарилади.

А. ЗАУРОВ,

«Подъёмник» заводи ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи.

БЎЁҚЛАРИМИЗ СИФАТЛИ БЎЛСИН

— БАЪЗИ ХИМИКЛАР ЛАК-БУЕҚ САНОАТИГА ИККИНЧИ ДАРАЖАЛИ САНОАТ ДЕБ ҚАРАМОҚДАЛАР, — деди ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ КПСС Марказий Комитети Пленумидаги ўз докладида. —ХАЛҚ ХУЖАЛИГИНИНГ ЛАК ВА БУЕҚЛАРГА БУЛГАН ЭҲТИЕЖИНИНГ ЯРМИДАН САЛ КУПРОҒИ ҚОНДИРИЛМОҚДА. ЛАК ВА БУЕҚЛАРНИНГ СИФАТИ ПАСАЙИБ КЕТГАНЛИГИ НАТИЖАСИДА ХАЛҚ ХУЖАЛИГИ КАТТА ЗАРАР КУРМОҚДА.

Тошкент лак-бўёқ заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Пленум материалларини чуқур ўрганар эканлар, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ана шу танқидий гапларидан ўзларига тегишли хулосалар чиқариб олмоқдалар.

— Лак ва бўёқ маҳсулотлари металл ва ёғоч буюмларни ҳамда конструкцияларни тез бузилишдан сақлайдиган материаллардир, —деди завод партия ташкилотининг секретари ўртоқ Н. Иванова. — Шу сабабдан тайёрланаётган лак-бўёқнинг юқори сифатли бўлиши катта аҳамиятга эга.

Одатда ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажарган коллектив мусобақа ғолиби ҳисобланади. Бироқ кўпинча сон кетидан қувиб, сифатни унутиш ҳоллари рўй бериб туради. Бундай нотўғри практикага ўрин бермаслик керак.

Шу мақсадда заводимиз цехлари, участкалари ва бригадалари ўртасидаги социалистик мусобақа шартларини қайта кўриб чиқдик. Маҳсулот сифати даражаси ҳам мусобақанинг муҳим шарти бўлиб қолди. Энди тайёрланган маҳсулотнинг сони ҳамда сифатига қараб мусобақа ғолиби аниқланади.

Шу кеча-кундузда завод меҳнатсеварлари йиллик планга қўшимча камида 420 минг сўмлик турли хил лак ва бўёқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар. Айниқса ўртоқ Б. Мергольд раҳбарлигидаги руҳ белиласи цехи коллективи намуна кўрсатиб ишлаётир. Улар уч ойдан бери завод кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келмоқдалар. Аппаратчи Сайфуллин, слесарь Удовиченко, лаборант Земискова ва бошқалар меҳнатда барчага ўрнак бўлишяпти.

М. ТОҲИРОВ.

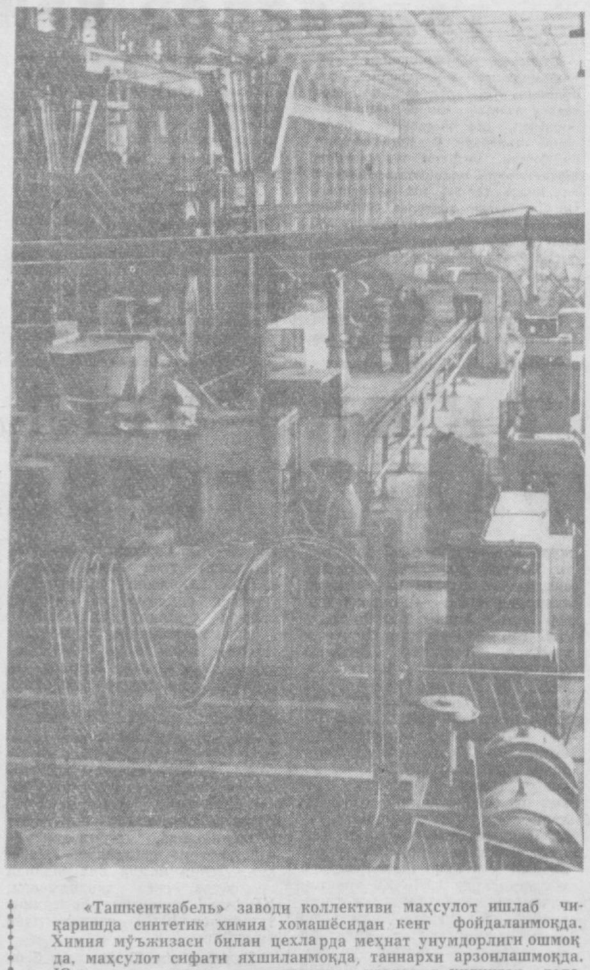

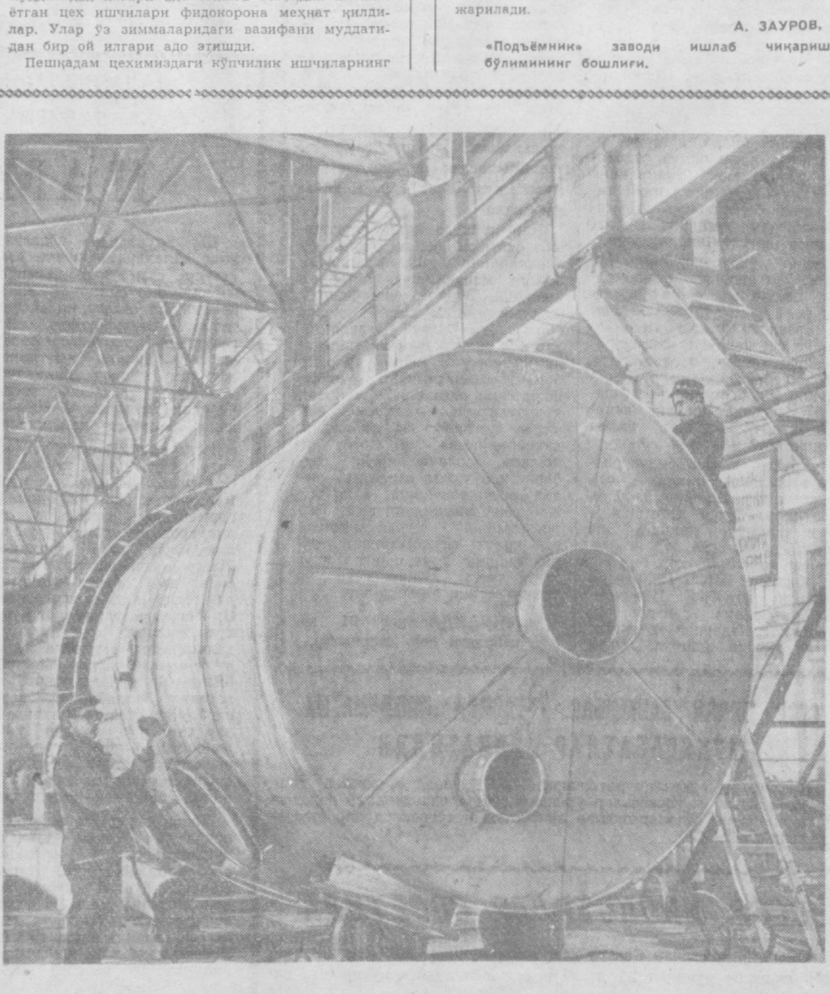

«Ташкенткабель» заводи коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришда синтетик химия хомашёсидан кенг фойдаланмоқда. Химия мўъжизаси билан цехларда меҳнат унумдорлиги ошмоқда, маҳсулот сифати яхшиланмоқда, таннархи арзонлашмоқда. Юқоридаги суратда: полиэтилендан изоляция қилинган телефон кабеллари ишлаб чиқарувчи янги поток линиянинг умумий кўриниши тасвирланган. «Узбекхиммаш» заводи меҳнатсеварлари катта химия корхоналарини кўплаб керакли машиналар билан таъминлаш иштиёқида зўр ғайрат ва шижоат кўрсатишяпти. Заказчилар корхона ишлаб чиқараётган маҳсулот сифатидан ғоят мамнундирлар. Пастдаги суратда: Навоий химия комбинати учун жўнатишга ҳозирланаётган газ холодильниги монтаж қилинмоқда.

В. Артиманов ва Р. Шамсуддинов (УзТАГ) фотолари.

ҚЎМАКДОШ

Халқ хўжалигининг бирор тармоғи йўқки унда химия мўъжизалари намоён бўлмаган бўлсин.

Демак, химиянинг иштирокисиз бирор соҳани ривожлантиришнинг ўзи мушкул.

Электр қуввати ишлаб чиқаришни кўпайтиришда ҳам химиянинг роли бор. Келажакда электр энергияси ишлаб чиқаришни ошириб бориш асосан иссиқлик электр станцияларни кўпайтириш ҳисобига бўлади. Иссиқлик электр станцияларнинг тўхтовсиз ишлашида эса химиянинг ёрдами катта.

Бу хилдаги электр станцияларда турбинани айлантирадиган буғ ўз таркибида эриган тузларни жуда кам сақловчи сувдан ҳосил қилинади. Сувни тозалаш иши химиявий реагентлар ёрдамида бажарилади. Шунингдек, сув ва буғ тақсимланадиган трубаларни занглашидан сақлашда ҳам химиявий моддалар кўмагига таянилади.

Коммунистик партия химияни ривожлантиришга катта аҳамият бераётганлиги бечиз эмас. Бу мўъжизалар макони юксалар экан, халқ хўжалигининг бошқа соҳалари ҳам тез ривож топади. Чунки, химия ҳар қадамда бизга кўмакдош.

М. ЯРАШЕВ,

Оҳангарондаги иссиқлик электр станциясининг смена бошлиғи.

Саноат САҲИФАСИ

Адабиёт саҳифаси

ОШИҚ

Осмонга қараган тоғлар ёнида,
Тоғлардек юксалиб аста бораман.
Табиат чеҳраси кулган онида,
На жонвор,
На бирон одам кўраман.
Бу кетган тоғларни ўзи азалдан,
Кимсасиз, яланғоч,
Юпун дейдилар.
Шу ёруғ дунёга келган маҳалдан,
Она-Ватан учун,
Элу-халқ учун,
На шараф,
На шавкат,
Шуҳрат эдилар...
Ўнгир орқасидан чиқди бир одам.
Одамми,
Сеҳргар,
Кайдан, ким билсин,
Чўққига тармашиб, ташлайди қадам,
Ўнгирда, ким билсин,
Бормикан тилсим?
Ким бўлди?
Ёки у ошиқ қаландар,
Тентирар малика қўйи, ишқида.
Ноъмалум бир юртга йўл олмоқчими,
Ёки, довруғи зўр гўзал кўшкига?
Ҳа, ошиқ у йўлчи тинмай излайди,
Тоғ маликасини, тоғлар қизини,
Васлига етмоқни кўзлайди,
У геолог, тинмасдан излайди...

Муҳаммад АҲМАД

Машқ, изланиш, ўрганиш санъаткорнинг маҳорат чўққисини эгаллашидаги асосий омиллардан ҳисобланади. Буни пойтахтимиздаги Муқимий номли театр артистлари яхши билишади. Суратда: театрнинг раққоса қизлари янги ўйинларни машқ қилишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ШЕЪР ИХЛОСМАНДЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

Пойтахтимизнинг энг кўркам ва обод жойларидан бўлмиш Хадра билан Чорсу ўртасида яқинда қад кўтарган улкан бинонинг пастки қабатида «Китоб пассажи» деган ёзувларни кўплар ўқиган. Бу ерда бир неча бўлимлардан иборат бўлган улкан китоб магазинида хоҳлаган китобингизни сотиб олишингиз мумкин.

Китоб магазинларининг ходимлари китобхонларга маданий хизматни янада яхшилаш учун ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар, китоб савдосининг янгидан-янги формаларидан фойдаланмоқдалар. Китоб магазинларида янги нашр этилган китоблар ҳақида суҳбатлар ўтказилади, турли адабиётлар ҳақида плакат ва кўргазмалар уюштирилади.

Китобхонлар севиб ўқийдиган китобларининг авторлари билан учрашишни ўзлари учун катта қувонч деб биладилар. Яхши китоб — ҳаёт йўлдоши демакдир. Бундай китоблар киши қалбига янги куч, янги илҳом бағишлайди, буюк ишларга ундайди, ғайратга ғайрат қўшади, орзуга қанот боғлайди. Ана шундай илҳомбахш китобларнинг авторлари билан учрашиб, улардан автограф ёздириб олиш қувончли эмасми?

Ёзувчилар ҳам китобхонлар билан тез-тез учрашиб, уларнинг фикрларини билиб туришни истайдилар. Китобхон ёзувчининг ҳам маслаҳатгўйи, ҳам мураббийсидир. Шунинг учун бадиий сўз усталари китобхонлар билан учрашиб, улар билан яқин алоқада бўлишни ва ўз ижодий режалари билан ўртоқлашишни ўзларининг шарафли бурчлари деб биладилар.

Ўзбекистон ёзувчилар союзи правлениеси «Узкнииготорг» ходимлари билан бирга бугун китоб магазинларида ёзувчиларнинг китобхонлар билан «Поэзия куни»ни ўтказишга қарор қилдилар. Бугун Чорсудаги китоб пассажига, Карл Маркс кўчасидаги 1-китоб магазинига ва Чилонзордаги 16 ва Эски жувадаги 13-китоб магазинларига республикамиз ёзувчиларининг катта бир группаси келади. Улар китоб магазинлари ходимлари билан бирга прилавка ёнида туриб, китобхонлар билан учрашадилар. Китобхонлар улардан сотиб олган китобларига автографлар ёздириб оладилар.

Китоб магазинларига отахон ёзувчиларимиз Ғафур Ғулом, Уйғун, Ғайратий, Абдулла Қаҳҳор, Собир Абдулла, Сергей Бородин, Ҳабибий, Миртемир, Шевердин, Зулфия, Асқад Мухтор, шунингдек М. Бобоев, Рамз Бобожон, Ҳамид Ғулом, Қуддус Муҳаммадий, Шукрулло, Мирмухсин, Саид Аҳмад, Одил Ёқубов ҳамда китобхонларга биринчи китобларини тақдим этган ёш авторлар келадилар.

ЖОНАЖОН РУС ДЎСТИМГА

ШУКРУЛЛО

Йўқ, йўқ хайр эмас, хайр дема, дўстим!
Сенинг дилинг доим менинг дилимда.
Доим меҳринг билан тўлиқдир бағрим,
Жонбахш шеърларинг доим элимда.
Бир ватан, бир уйнинг фарзандларимиз,
Хайр демакликка бормайди тилим.
Москва ва Тошкент бир хонадон-ку —
Сенинг ҳам, менинг ҳам жонажон элим.
Дўстим, қандай жонбахш рус қизинг куйи,
Саҳнам жаранглади, уйларим тўлди.
Сен шеър ўқидинг, менга тун бўйи,
Шеърингда юрагим, ўйларим тўлди.
Қандай хайр деяй, азизим, дўстим,
Шеърингнинг оташи дилимда бўлса?!

Сибирь, қизларининг майни табассум —
Билан айтган куйи дилимда бўлса?!
Йўқ, йўқ хайр эмас, омон бўл, дўстим!
Бугун айём куни завқ билан айтдим,
Халқимиз яратган Октябрь куйин.
Сенинг ҳам, менинг ҳам ҳиссам бор, бунда
Бирдир халқимизнинг шодлиги, тўйи.
Октябрь қўшиғин куйлаган халқлар,
Дўстим ҳеч ажралмас, қуёшдек балқар!

ДЎСТЛИК РУБОИСИ

Йўлим гоҳо Нил-у, гоҳо қил бўлсин,
Не парво, дўстларим кенг феъл бўлсин.
Нилдан фил ўтказар, қил устиданчи,
Филни етакловчи зўр ақл бўлсин.

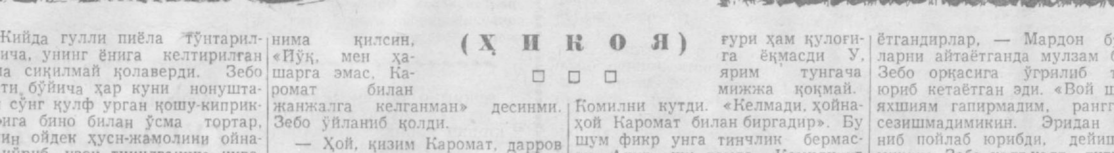

Зебо

(ҲИКОЯ)

□ □ □

Жийда гулли пиёла тўнтарилганича, унинг ёнига келтирилган ўсма сиқилмай қолаверди. Зебо одати бўйича ҳар куни нонуштадан сўнг қулф урган қошу-киприкларига бино билан ўсма тортар, тўлин ойдек ҳусн-жамолини ойнада кўриб, узоқ тикилганича қувонар ва нозланарди. Аммо бугун эса Зебонинг кўнгли ғаш. Юрагига ҳеч нарса сиғмасди. Комил тонг ёришмаёқ ишга отланаётиб Зебога:

— «Зебо, кўп қатори сен ҳам далага чиқсанг бўларди, ҳамма пахтазорда, сен уйда зерикмайсанми? — деганди. Бу гап Зебога қаттиқ ботди. Колхоз раиси бўлатуриб хотини пахтага чиқмаса нима қилибди. Комилнинг ўзи туну-кун банд, уйқусизликдан кўзлари киртайиб кетган. Зебодақаларнинг юзтасининг ишини бажараяпти. Энди хотини ҳам ишласинми? Зебо эрига шуларни тахлаб ташлади. Комил рафиқасига бошқа гапирмади. Лекин қаттиқ қараб қўйди-ю, чиқиб кетди.

Зебога эрининг бу ўткир қараши ўсма-сурма қилиб ўтиргандан кўра далага чиқ!» деяётгандай эди. Раиснинг хотини шунинг учун ҳам хомуш. Шу пайт почтачи газета ташлаб кетди. Зебо уларни Комилнинг иш столига тахлаб қўяётган эди, кўзи бехосдан газетанинг биринчи бетидаги суратга тушди. Юраги шув этиб кетди. Унда эри Комил колхозда бригада бошлиғи бўлиб ишлаб келаётган бева Каромат билан ёнма-ён жилмайиб турибди. Зебо газетани қўлига олиб яқинроқдан қаради. Унда: «колхоз раиси К. Шарипов пахта тайёрлаш планини ошириб бажарган бригадир Каромат Раҳимовани табрикламоқда» сўзларини ўқиди. Суратда ҳам бирга, далада ҳам бирга, шаҳарга ҳам — катта йиғинга «Волга»да бирга кетишганди. Шунинг учун ҳам унинг бугунги ҳўмрайиши бўлакча экан-да...» Зебо газетани зарда билан жойига қўйди. Унга бошқа қарамасликка уриниб, юзини чирт ўгирди-да, уйдан чиқди. Дабдурустдан пайдо бўлган рашк аёлни гангитиб қўйганди. У «эсини йиғиб, чуқурроқ мулоҳаза юритиш ўрнига, далага. Кароматнинг бригадасига ўқдай етиб боришга ва унга икки оғиз аччиқ сўз айтишга ошиқди.

Мусаффо осмонда чарақлаб турган саҳий қуёш еру-кўкка илиқ нурини сочиб турарди. Зебо азбаройи тез юрганиданми, қалбининг безовталигиданми, бўртиб, терлаб кетди.

— Келинг, қизим, баракалла, ҳа деган туяга мадор деб ҳашарга чиқибсиз-да, болам, — деган товуш эшитилди. Зебо ялт этиб пайкалга қараган эди, соч-соқоли оппоқ, чеҳрасидан нур ёғилиб турган Очил отани кўрди. У этак тутиб пахта тераётган эди. Зебо турган ерида алланечук бўлиб кетди. Отанинг гапига нима деб жавоб қиларини билмай:

— Хорманг ота, — деб қўяқолди бўшашиб. Бундай пайкалга разм солса каттаю-кичик шу ерда, нима қилсин, «Йўқ, мен ҳашарга эмас, Каромат билан жанжалга келганман» десинми. Зебо ўйланиб қолди.

— Ҳой, қизим Каромат, дарров битта этак келтир, мана раис боламнинг аёли ҳам ёрдамга чиқибди, — деди бояги чол бригадирни чақириб. Шунда оёғида ихчам этик, эгнида пахтанинг толаси илашган чий духоба камзул, икки ўрим сочини маҳкам танғиб олган Каромат ҳам дарров ҳозир бўлақолди. У жилмайиб Зебога яқин келди.

— Келинг, келинг келинойи, нима бўлганда ҳам аёл киши аёлга қайишар экан-да, ҳашарга бизнинг бригадага чиқибсиз, раҳмат.

— Этагингиз қани, — деди.

Каромат унга оҳори тўкилмаган этак берди ва хирмонга шошаётганини айтиб, чаққон юриб кетди.

«Ана холос, бурро тилинг қани Зебо, нега энди узиб олмадинг у маккорни», ўзидан-ўзи аччиқланди Зебо. Унинг ҳамон этакни ушлаганича тик турганини кўрган Очил ота:

— Қизим, манову эгатдан тушақолинг, — деб қолди. На чора, Зебо ихтиёрсизгина этакни тутди, эгатга тушиб лўппи очилган пахтани бир қўллаб терган бўлди. Лекин ҳар сафар эгилаб туриш ёқинқирамади. Бунинг устига нозик бармоқлари, шимарилган момиқдай билакларида бир-икки чизиқ пайдо бўлди. «Хаҳ, қуриб кетсин, қаёқдан ҳам келдим, энди қандай кетаман, этакнинг тўлиши ҳам қийин экан» Зебо аввалгисидан ҳам баттар жиғи-бийрон бўлди.

Кенг пайкал. Ҳамма теримга қизиқиб кетган. Бу жувоннинг «дарди» билан ҳеч кимнинг иши йўқ. Аламига чидай олмай ғўзапоя ичида озгина кўзёши ҳам қилиб олди. Кеч бўлақолсайди, уйга борарди, ҳамма ўчини Комилдан оларди. Зебо аста ўрнидан турди. Яна теришга тутинди. Энди ўчини пахтадан олмоқчидай ишга қаттиқроқ киришди. У эгат бошига чиққанда этаги тўлган эди. Очил ота ҳам хирмонда экан.

— Болам, тузуксиз-ку! — этакдаги пахтани ишора қилди чол. Торозибон келиб Зебонинг қўлидан этакни олиб тортди, хирмонга тўкди.

Шу пайт қаердандир раис билан Каромат пайдо бўлди. Улар хирмонга ёнма-ён келишарди. Рафиқасини хирмонда кўрган Комил «эрталабки айтганим таъсир қилибди, Зебо далага чиқибди» деб суюнди.

— Э, хорманглар, теримчилар ҳам кўпайишибди-ку энди планлар тўлиб кетар экан-да, — раис бу гапни Зебога қараб гапирди. Аммо Зебо эрини Каромат билан бирга кўриб баттар ҳурпайиб олганди. У чурқ этмай эгатга тушиб кетди.

Зебо кечки пайт дили ғаш уйига қайтди. Қизчасининг чуғур-чуғури ҳам қулоғига ёқмасди. У ярим тунгача мижжа қоқмай Комилни кутди. «Келмади, ҳойнаҳой Каромат билан биргадир». Бу шум фикр унга тинчлик бермасди. Ахир шу дамда Комилнинг пахта пунктига тизилишиб келаётган карвонни кузатиб турганини, бировни койиб, бировни мақтаб бутун борлиғи билан «оқ олтин» ишқига берилиб кетганини Зебо хаёлига ҳам келтирмасди-да.

Хориган Зебо ярим кечада қаттиқ ухлаб қолди. У уйғонганида қуёш чарақлаб ётган эди. Шошиб Комилни қидирди. Йўқ, лекин тунда тўшаб қўйган ўрнига ётибди, яна туриб чиқиб кетибди. Зебо уйни йиғиштираётиб столда эри қолдирган хатга кўзи тушди. «Зебо, чарчаганинг учун уйғотмадим, кечаги ишинг яхши бўлди. Эртага қарагин-а, уйда ўтирган аёлларнинг ҳаммаси пахтазорга чиқишади». Зебо хаёл суриб кетди. «Унинг иши битса бас, нега уйғотмай чиқиб кетди...» у бугун далага бормоқчимасди. «Қани борайчи, бугун яна нима каромат кўрсатишаркин» деган хаёл билан яна далага отланди. У худди кечаги ерда пахта терди. Дарҳақиқат теримчи кечагидан кўп эди бугун.

Зебо Комилни кутарди. У, келмади. Каромат ҳам дам теримчилар орасида, дам машина пахта тераётган пайкалда югуриб-еларди.

Зебо шу куни ҳам дарди ичида ҳомуш қайтди. У йўл-йўлакай далада эшитгачларини бир-бир эслади. «Колхоз пахта плани тўлса Кароматларнинг тўйи бўлармиш, ўзи ҳам олтин аёл-да. Мардоннинг ишқи тушганича бор», каби қулоғига чалинган узиқ-юлиқ гаплар аёлнинг анча шаштидан қайтарган эди.

Энди Зебо ўзи сезмагани ҳолда негадир далага ошиқар, бағри кенг, беғубор пахтазор унинг қалбини тирнаб турган гумонлардан халос қилгандай, чаноқларда унга кулиб чарақлаб очилиб турган пахтаой «келинг опажоним, мани кафтингизга олинг» деяётгандай туюларди. Энди Зебо пахта терганда чарчамайдиган, этаги тўлганини сезмайдиган бўлиб қолди. Кароматни эса кунда кўради. Зимдан ҳўмрайсаям чурқ этмади. Бир хонасини пойлаб юрибди.

Мана, у кутган пайт ҳам етиб келди. Зебо даладан қайтаётиб шийпон томон қараган эди, Кароматни кўриб қолди. У бир ўзи эмас эди. Ёнида Зебога орқаси ўгриғлик киши турибди. Кенг яғрини, эгнидаги пахталик пиджаги худди Комилнинига ўхшайди. Зебо уни аниқ эри деб билди. Дадил бориб «қўлга тушдиларингми?» деб грибонларидан олмоқчи бўлди. Шу зарда билан улар олдига етиб келган эди ҳам, оёқ шарпасига ўгрилди улар. Зебо келган ерида тахт тўхтаб қолди: «Э, бу ўша Мардон-ку!»

— Салом келинойи, келинг. Каромат, келинойим сени қидираётгандирлар, — Мардон бу гапларни айтаётганда мулзам бўлган Зебо орқасига ўгрилиб тез-тез юриб кетаётган эди. «Вой шўрим, яхшиям гапирмадим, ранггимдан сезишмадимикин. Эридан қизғониб пойлаб юрибди, дейишмадимикин» Зебо қалт-қалт титрарди. Бу изтироб дард устига чипқон бўлди. Шу бўлди-ю Зебо Кароматга кўринишдан тортиниб юрди.

Орадан бир неча кун ўтди. Колхоз плани ҳам тўлиб, ҳамма жойда шоди-хуррамлик бўлган куни Комил уйига хурсанд келди. Орқасига бир нарса беркитиб туриб:

— Хотин, суюнчи бер! — деди. Зебо гуноҳкор кишидай унинг кўзига тик қаролмай:

— Нима эди, — сўради маюсгина. Комил рафиқасини иягидан кўтариб ўзига қаратди. Унга меҳри товланиб турган кўзларини тикди. «Сенга нима бўлди», сўроқларди Комилнинг қараши. Зебо кўзларини жовдиратиб ширин табассум қилди-ю:

— Суюнчини айтмадингиз, — деди.

— Мана хотин, ўзингни кўргин, — Комил беҳад шод эди. У қўлидаги газетани ёзиб бир группа тушган суратни кўрсатди. Улар орасида Зебо ҳам бор. «Уй иши билан шуғулланувчи аёллар хирмонга катта ҳисса қўшишди, мадад бўлишди» дейилганда сурат остида. Эр-хотин бу сўзларни бирга ўқишди. Шунда Комилнинг Зебога тикилган кўзларидан «кўрдингми жонгинам, меҳнат кишини қанчалик улуғлайди. Менинг ҳақиқий умр йўлдошим, кўмакдошим» деган маънони уқиб олиш қийин эмас эди. Зебо газетани авайлаб қўлига олди. Суратга яна тикилди. Очиқ, меҳрибон чеҳраларга қараб бундан бир неча кун илгари далага мухбир келгани, суратга тушиш пайтида Каромат Зебони қўймай ўртага олгани ҳақида эрига гапириб берди. Комил азиз умр йўлдошига хурсанд қараб турарди.

Ф. УСМОНОВА.

МЕН ТОҚҚА ЧИҚАМАН

Мен тоққа чиқаман,
Юксакка чиқаман,
Йўлларимда майса, йўлларимда гул.
Қорли чўққини забт этмакка чиқаман,
На фақат йўлда, ўнг-сўлларимда гул.
Минг бир хил ўсимлик, чечаклар имлашиб
Ёнига чорлайди бир тош наридан.
Харсангга тирмашиб,
Қояга мингашиб
Гоҳ тутиб юз йиллик арча баридан —
Кўтариламан.
То баланд чўққини этгунимча забт
Ҳали чекмоқ керак қанча машаққат.
Пойимда булоқлар,
Теппамда чақмоқлар,
Қаршимда қанча қир, давону сўқмоқлар...
Дафиналар бағрин очмоққа чиқаман,
Мен тоққа чиқаман.

ШИРИН ХАЁЛИНГ

Дейсан: «Кўкка юксал, ёр бўлсин толе,
Ки, кўнглинг юксакка орзуманд бўлгач».
Мен кўкда не қилай ширин хаёлинг
Ҳамма нарсадан ҳам зўр, баланд бўлгач,
Кўзинг юлдуз,
юзинг ой монанд бўлгач?!

Хайриддин САЛОҲ.

АНҲОР ЁҚАСИДА

Анҳор ёқасига чиққандим ёлғиз,
Учради йўлимда соҳибжамол қиз.
Бир қўлида китоб, бир қўлида гул.
Гул ўйнаб китобин ўқирди нуқул.
Тиниқ юзларига чопиб табассум
Гоҳ сувга тикилиб оларди бирзум
Чаросдан қопқора, ўйноқи кўзлар
Сатр оша югуриб ненидир излар.
Юзлари анордек гул-гул ёнади,
Гоҳ қовоқ уяру, гоҳ қувонади.
Гоҳида бир нафас ботар хаёлга,
Сочин ел ўйнару, суянар толга...
Тиззада очуқдир зарварақ китоб,
Сиртда ўйнар барг ичра телмурган офтоб.
Бу китоб сатрида ўт-жанг тасвири;
Кўзланган ўқ ботмас Матросов сири;
Москва деб кўксин ўққа тутганлар;
Шўх Дондан тебранмай, чўкмай ўтганлар;
Берлинга ол байроқ тиккан мардлар ҳам —
Жаҳонни салютла янгратган у дам;
Ғалаба тўйлари, дўстлик куйлари
Ўғлини шод кутган она ўйлари
Ҳаммаси, ҳаммаси кўкда шўх кучган —
Оппоқ тонг уфқини талпиниб кучган —
Баҳор турнасидек ўтарди бир-бир
Барг ичра шўх шамол ўйнарди ғир-ғир.
Ел гўё Брестлик ўлмас мард қўли —
Анҳор ёқасидан тушганда йўли
Китобхон сулувнинг силар юзларин —
Кўзига суртарди орзу изларин.
Анҳор ёқасига чиққандим ёлғиз
Учради ҳаётдек соҳибжамол қиз.

Шотурсун ҒУЛОМОВ.

ИККИ ШЕЪР

ЎША, ЁШЛИГИМ

Ҳамон дейман ўша ёшлигим,
Гўё зарра қаримаганман.
Ҳа, кўнглимнинг кўнглига қараб
Ойнага қарамаганман.
Балки, етишгандир кексалик
Ўлсам дерлар: — ўтди кетди-да,
Мен ёшликнинг хаёли билан,
Кўнглим ҳамон шу — ўн еттида...

ОНА СУТИ

Лабларимдан тоти кетмаган,
Димоғимда муаттар ҳиди.
Она сути қонимга сингган
Менга юрак берган шу эди.
Болаликдан ота бўлсам ҳам,
Бугун қирқдан ошса ҳам ёшим,
Бир гўдакдек тамшаниб онам —
Сийнасида тургандек бошим.
Она сути маст қилар ҳамон,
Ҳамон ундан лаззат оламан.
Бир кун бир кафт ўз жинси бўлиб,
Она тупроғимда қоламан...

Толиб ЙЎЛДОШ.

ТЎЙДА

Тўй, бу умрнинг навбаҳор фасли,
Икки ёш юраклар этилур пайванд.
Совет диёрининг озод қўйнида
Бирга ҳаёт қурар элга қўш фарзанд.

Тўрда ўлтирибди куёв ҳам келин.
Иккови ибратли одоб, ҳаёда.
Иккови севади жонидек элин,
Умрлари бўлсин бахтли, зиёда.
Жажжи ўғиллар-у, дўмбоқ қизларга

Кенг қучоғ очсин ҳаёт боғингиз.
Саодат меҳнатда йўлдош сизларга,
Коммунизм бўлсин олтин чоғингиз.

М. МУҲАММАДҚУЛОВ.

ЯНГИ КИТОБЛАР

САҲНАМИЗ ЮЛДУЗИ

— Ҳой, золим бола! Лаънат сенга!.. Қани мард бўлсанг кел, онангни ҳам ўлдир. Пичоғингни сенга сут берган шу кўкракка санч!.. Ҳукумат одил, мендай ўртанган бир хотиннинг додига етади!.. Мана шу жаллод эр билан номард ўғилнинг кўз олдимда жазосини берсин, талабим шу... Қизим, мана паранжини мен куйдираман! Йўқолсин, емирилсин шу тор қафас!»

Бу ғазабли сўзлар, бу қалбларни ўртаб, туғён кўтарувчи нидо кимларни ҳаяжонга солмаган дейсиз. Тағин у моҳир саҳна юлдузи ижросида талқин этилганда бу аламли нидолар кимларнинг қалбида ғазаб учқунларини алангa олдириб, кўзларидан қайғу ёшларини оқизмаган ахир.

Ҳа, бу «Нурхон» спектаклидаги Нурхоннинг мушфиқ, аламдийда онаси Кимё монологидир.

Серзавқ ва юксак дидли санъат ишқибозларимизга неча йиллардан бери машҳур бўлиб, саҳнадан тушмай келаётган бу спектаклдаги ана шу мушфиқ, аламзада, пок қалбли она образини талантли саҳна юлдузи, Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Лутфихоним Саримсоқова зўр моҳирлик билан ижро этиб келмоқда.

Лутфихоним Саримсоқова! Бу номни эшитмаган, бу камтарин, нуроний сиймони кўрмаган, саҳна ва заңгори экранларда у яратган ўлмас қаҳрамонлар — азиз ва мўҳтарам оналаримиз билан бирга нафас олмаган кишилар кам учраса керак республикамизда.

Яқинда Ўзбекистон ССР бадиий адабиёт нашриёти санъатшунос Муҳсин Алиевнинг ана шу атоқли санъаткор Аямиз ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган «Лутфихоним Саримсоқова» номли очеркини алоҳида китоб қилиб нашр этди. Шуни айтиш кераккки, бу асар севимли артисткамиз ҳақидаги биринчи монографик асардир.

Китоб «Ўтмиш фожиаси», «Каштачилар гурунги», «Устоз бошлаган йўлдан», «Тошкент кучоғини очди», «Янги муваффақиятлар сари», «Фидокорлик» ҳамда «Тинч ҳаёт нашъаси» номли қисмларга бўлинган. Ҳар бир қисм хронологик тарзда маълум бир даврни ҳикоя қилади.

Лутфихоним Саримсоқова ўзбек театр саҳнасининг атоқли намоёндаларидан бири даражасига кўтарилгунча озмунча қийинчиликларни енгиб ўтмади, озмунча жабр тортмади ахир. Монографияда саҳна устасининг босиб ўтган ана шу мураккаб ижодий йўли атрофлича таҳлил қилинади.

Улуғ Октябрь революциясигача ота-онасидан етим қолиб, ҳар кимнинг уйида хўрланиб умр кечирган ёш Лутфихонга революция озодлик нурини бахш этди. У ўзи кўрган, бошидан кечирган жабр ва сир-синоатларни эндиликда фақат саҳнада, ҳаваскорлик коллективлари тайёрлаган асарларда ижро этиб томошабинларга манзур бўлаборди. Кейинчалик театр саҳналарида у «Икки коммунист» спектаклидаги Дилбар, «Маликаий Турандот» спектаклидаги Одельма, «Бузуқлик армуғони»даги Зеби, «Аршин мол-олон» музикали драмасидаги Зебо ролларидан тортиб, шу кунга қадар озмунча образлар яратмади дейсиз. Бу моҳир санъаткор талқинида санъат шинавандаларимиз Алишер Навоий достонлари асосида яратилган «Лайли ва Мажнун»даги Лайли, «Фарҳод ва Ширин»даги Ширин (кейинчалик Ёсуман кампир), Н. В. Гоголнинг «Уйланиш» комедиясидаги Арина Пантелеймонова — Патила хола, Ғулом Зафарийнинг «Ҳалима» пьесасидаги Ҳалима, К. Яшиннинг «Гулсара»сидаги Ойсара, Собир Абдулла билан Чустийнинг «Қурбон Умаров» пьесасидаги Халча хола каби турли характердаги ранг-баранг ролларнинг моҳирона ижросини томоша қилиб мамнун бўлишган.

Лутфихоним Саримсоқова сўнгги йилларда айниқса самарали ижодий ишлар қилди. Унинг «Олтин кўл», «Равшан ва Зулхумор», «Истеъдод», «Ошиқ Ғариб», «Паранжи сирлари», «Икки билагузук», «Кимга тўй кимга аза» каби қатор саҳна асарларидаги яратган ажойиб образлари бунинг ёрқин мисолидир.

Монография автори Лутфихоним Саримсоқова ижро этган ролларни таҳлил этиш билан бирга бу камтарин Аямизнинг кино соҳасидаги қилган хизматларига ҳам тўхталиб ўтган. Дарҳақиқат, Л. Саримсоқова саҳнада қанчалик маҳорат билан ўйнаса экран орқали ҳам кишиларни ҳаяжонлантирувчи қатор образлар яратиб келмоқда. «Ўзбекфильм» маҳсулотлари «Қасам», «Ватан совғаси», «Стадионда учрашамиз», «Фарзандлар», «Маҳаллада дув-дув гап», «Сен етим эмассан» фильмларидаги қатор образлар галереяси даъвомизнинг далилидир.

Шунингдек, монографияда Лутфихоним Саримсоқованинг фақатгина артистлик маҳорати кенг таҳлил қилиб қолинмасдан унинг актив жамоатчи, ташкилотчи ва маслаҳатчи сифатида ҳам ишлар қилаётганлигини айтиб ўтилади.

Муҳсин Алиевнинг «Лутфихоним Саримсоқова» монографияси санъат ишқибозларига муносиб тортиқдир.

А. ЮСУПОВ.

АТЛАС

Атлас чўғланади қизлар қорачиғида,
Атлас чўғланади қуёш кокилида ҳам.
Атлас шўхланади кўзлар қорачиғида,
Атлас йўқланади дарё соҳилида ҳам.
Гулсафсар кўксида, мажнун толлар баргида,
Чучмўма гулида атлас жилоланади.
Бойчечак ҳуснида, узумларнинг рангида,
Чаманлар тўшида атлас тиллоланади.
Атлас товланади қирмизи ёноқларда,
Ғунча дудоқларда қизийди атлас базми.
Атлас бўёқлари сеҳргар бармоқларда,
Тоғлар бошида ҳам қизийди атлас назми.
Табиат жило топмай қуёш бўёқларидан,
Марғилон атласидан келиндек безанганму?
Дарёлар бўса олиб инсон оёқларидан
Инсон юрган йўлларга атласдек узанганму?
Камалак ҳам атласдан андоза кўчирганму?
Уфқларнинг дудоғи қизарганму атласдан?

Куз ҳам атлас олдида пардозин ўчирганму?
Навбаҳор ўз кўксини безарканму атласдан?
Фасллар ҳам жам этиб тамоми гўзаллигин,
Атласга берганидан, атлас шунча ноёбму?
Ё фасллар олгандан атласдан азаллигин,
Атлас нафосатида жилоланган офтобму?
Етти яшар қизчалар атлас кўйлак кийганда,
Сархуш этиб қўяди навбаҳор лолазорин.
Бўйга етган қизлар-ку ёрга кўнгил қўйганда,
Тизза бўй қорда ҳам қурар атлас бозорин.
Бўлажак келинига кампирлар атлас излаб,
Самарқанд бозорида атласдан сўйлашади.
Ўзбек диёридамас, ҳатто Ғарбу Шимолда
Бугун ўзбек атласин жондан севиб қолишган.
Атласга ишқибозлик ортиб қизу аёлда,
Ўзбеклар одатича атлас кийиб олишган.

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

ЯХШИ ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЗАДИ

Ибратли ишнинг довруғи тез тарқалади. Ҳа, ҳамиша шундай бўлади. Яхши тадбирни ҳамма ҳам ўзида қўллаш тараддудини кўради. Ўзбекистон кочегаркаси — Оҳангарондаги биринчи бирлашган касалхона медицина ходимларининг бошлаб берган ажойиб ҳаракати областимизда кенг қўллаб-қувватланмоқда. Касалхона коллективининг қўлга киритган ютуқларини ўрганиш мақсадида ҳатто айрим касалхоналардан вакиллар Оҳангаронга келиб кетдилар.

Ҳақиқатдан ҳам Оҳангарондаги биринчи бирлашган касалхонаси янгича усулда ишлашга ўтди. Бошланган иш яхши самаралар берди. Яхшилик, эсда қолади деган гап бор. Шу сабабли Тошкент область соғлиқни сақлаш бўлими ва медицина ходимлари касаба союзи область комитетининг президиуми ташаббускор медиклар ҳузурида махсус семинар-йиғилиш ўтказишга қарор қилдилар.

Бу тадбир яқинда Оҳангаронда ўтказилди. Семинар-кенгашга областимиз шаҳарлари соғлиқни сақлаш бўлимининг мудирлари, касалхоналарнинг бош врачлари, шаҳар ижроия комитетлари ходимлари қатнашдилар.

Оҳангарондаги биринчи бирлашган касалхона коллективининг коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш йўлида қилган ишлари ҳақида шу шифохонанинг бош врачи ўртоқ И. Б. Флейшмахер доклад қилди.

— Ҳозир касалхонамизда 220-дан ортиқ медицина ходими ишлайди,— дейди у.— Улар беморларга намунали медицина хизмати кўрсатиш иштиёқи билан яшамоқдалар. Бу ажойиб туйғу уларни янги методлар билан ишлашга даъват этди.

Касалхона коллективи 1960 йилдан бошлаб бу шарафли ном учун кураш бошлаган эди. Корхонада жамоатчилик Советлари тузилди. Бу Советлар касалхона медицина ходимлари фаолиятини тағин ҳам яхшилашга қаратилган тадбирларни амалга оширди.

Касалхонани ободонлаштириш ишлари жамоатчилик асосида бажарилди. Биноларни сифатли ремонт қилишни ҳам медиклар ўз зиммаларига олдилар. Ана шу оқилона тадбирлар туфайли кейинги икки йил ичида 20 минг сўмлик маблағ тежаб қолинди.

Жамоатчилик Советлари шаҳар тез ёрдам станциясини бевосита касалхона ихтиёрига ўтказишнинг ташаббускори бўлдилар. Эндиликда тез ёрдам станцияси касалхона ҳузурида ишлаб турибди. Бу эса аҳолига медицина хизмати кўрсатишни тағин ҳам яхшилаш имконини берди. Касалхонадаги шикоят ва таклифлар дафтарчасига беморлар томонидан ёзилган миннатдорчилик сўзлари буни яққол исботлаб турибди.

Семинар-кенгашда шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими партия ташкилотининг секретари А. Балабо, касалхона маҳаллий Советининг раиси Р. Шамсуддинова, ҳамширалар Советининг раиси М. Пономаревалар ҳам қўшимча доклад қилдилар.

Йиғилишнинг доклад қисми тамом бўлгач, семинарга тўпланган медицина ходимлари шаҳар касалхонаси томон йўл оладилар. Улар бу ерда ташаббускор медицина ходимларининг тадбиркорлик билан қилган ишларини ўз кўзлари билан кўрдилар. Айниқса касалхона ҳузуридаги тез ёрдам станциясида амалга оширилаётган тадбирлар кўпчиликнинг эътиборини жалб этди. Станцияда қатновдаги тез ёрдам машиналари билан телефон алоқаси ўрнатилган. Бу эса машиналар ҳаракатини контрол қилиб туриш учун жуда катта қулайлик туғдиради.

Касалхонадаги намунали ишлар семинар қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Шунинг учун ҳам Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод ва Янгийўл шаҳарларидан келган медицина ходимлари касалхона врачлари фаолиятига юксак баҳо бердилар.

Ўша куни самарали меҳнатлари учун Оҳангарондаги биринчи бирлашган касалхона коллективига шарафли ном—коммунистик меҳнат бригадаси деган фахрли ном берилди. Коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларини Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Н. Маҳмудова, Тошкент саноат область ижроия комитети раисининг ўринбосари Ҳ. Аслиддинова, область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Б. Ҳошимов ва бошқа ўртоқлар қизғин табрикладилар.

А. АЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ПАХТАКОРЛАР БУТУНИТТИФОҚ ЭКРАНИДА

Меҳнат Қизил байроқ орденли ҳужжатли фильмлар Марказий студияси ишлаган «Новости дня» киножурналининг 49-сони мамлакат экранларига чиқарилди. Бутуниттифоқ киножурналининг кўпгина кадрлари Тошкентда суратга олинган. Улар Ўзбекистон пахтакорлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети юборган табрик хати муносабати билан Тошкентда ўтказилган тантанали йиғилиши ҳақида ҳикоя қилади. Миллионлаб кинотомошабинлар ана шу ҳаяжонли митингда сўзга чиққан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Рашидов, таниқли механизатор Турсуной Охунова ва бошқаларни кўрадилар.

В. БРАЙКОВСКАЯ,
Москва шаҳри.

ҲОДИСА

ЭГРИ ҚЎЛ

Унинг қаерда яшаши ва ишлашини ҳеч ким билмайди. Дайди ўғирлик қилгани учун аввал ҳам қамалиб чиққан эди. Аммо бу унга сабоқ бўлмади. Чорвоқ ГЭС-ида ишловчи Л. исмли аёл Галинага соддалик билан бир кечалик паноҳ бергани учун усти-бош кийимлари, йиғиб қўйган пулларидан ажралди.

Бектемир посёлкасида истиқомат қилувчи В. исмли аёл Галина Кимнинг лабини-лабига тегизмай алдаб-аврашига маҳлиё бўлди. Ўзини Олмаота медицина институтини тамомлаган олий маълумотли терапевт врач қилиб кўрсатган қизнинг бу гал ҳам ошиғи олчи турди. Ярим кечада В. нинг жемперлари ва олтин соати гумдон қилинди. Дайди ишини битириб Олмалиққа қараб равона бўлди. У ерда ўғирлаган молларини пуллади.

— Шу ерда ўртоғим яшар эди, унинг адресини йўқотиб қўйибман. Бир кечага паноҳ берсангиз, — кўз ёш қилди олмалиқлик Пак Сергейга у.

Сергей розилик берди. Лекин бир кечалик «меҳмон» уч кун ўтгач, мезбоннинг йўқлигидан фойдаланиб, оила аъзоларининг кийим-кечакларини ўғирлади. Аммо бу сафар эгри қўл тумшуғидан илинди — ўлжаларни пул қилаётганида қўлга тушди.

Тергов вақтида Галина Ким бошқа республикаларда ҳам кўпчиликни «лақиллатиб» кетганини айтиб берди.

Яқинда бу эгри қўл одил совет суди олдида жавоб беради.

О. МИРПЎЛАТОВ,
милиция капитани.

Любомир ИОРДАНОВ
(Болгария)

МЕШЧАНКА

(БИР ЭР МОНОЛОГИ)

Йўқ, бунга чидаб бўлмайди! Ё ўзимни сувга ташлайман, ёки ажралишга ариза бераман! Ақалли бир минут ўша гиламчангни қўйиб тургин! Сенга уззу кун гилам қоқиш-у, пайпоқ ямаш бўлса — сен шунга туғилгансан! Сенда ҳеч қанақа завқ, интеллектуаллик йўқ. Мен сени завқли одам, нозик ва зийрак маҳбуба дегандим-а! Паркларда бирга сайр қилардик, сен бўлсанг шеърлар айтардинг... оти нимайди, ҳалиги.... Блокдан ўқирдинг. Ана ўшанда: «Тотю, сенга муносиб аёл мана шу бўлади. Уни қандай шоирона қалби бор-а...» деб ўйлагандим. Ҳаммаси беҳуда, пуч бўлиб чиқди. Менга кўзбўямачилик қилган экансан. Аслида сен ўша вақтдаёқ мешчанка экансан-у, билмабман-да!

Шошма, бу ярамас гуталинни қаердан олдинг? Яна ўша билан ботинкани мойлаб юрмагин, қизартириб қўяди. Мана кўрдингми, ақалли қандай гуталин сотиб олишни ҳам билмайсан! Ҳа... Эсимда, сен ҳатто мандолина ҳам чалардинг. Эндичи? Супир-сидир, ахлат, гилам, уззу кун печка олдида ивирсишдан бошқа гап йўқ... Хўш, қани кофе тайёр бўлдими? Шакарни қараб сол, тағин ширин бўлиб кетмасин! Кофени бу ёққа олиб кел! Ҳа, намунча имирсилайсан? Ма, кўйлагимнинг ёқасини дазмоллаб бер. Менга ҳам билет олдингми демоқчимисан? Сенда ўзи ҳеч бўш вақт бўладими, ахир?

Сенга нима дегандим? Кофега яна кўп шакар солибсан-а. Нима бало, шакарни бел курак билан ағдардингми. Аяш лозим. Фаҳм-фаросат керак одамга... Фаҳм-фаросат ва ... тушунча. Тушунча! Э... сен нимани ҳам тушунардинг? Айтгандай, буёғини суриштириб нима қиламан-а! Ўн йил мобайнида «Овқат тайёрлашнинг мингта танланган рецепти» деган китобдан бошқа бирор нарса ўқиган бўлсанг ҳам майлийди. Вақтинг йўқми? Сирасини айтганда, нима билан бандсан ўзинг? Носкини бер! Масала банд эканлигингда эмас, гап шундаки, сен зарур маданий эҳтиёжларга эга эмассан. Ишга боришингни пеш қилмоқчимисан! Нима, мен ишга бормайманми? Уй ишларини айтасанми? Бунинг нима қийинчилиги бор? Бор-йўғи икки хонамиз бор. Ошхоначи, демоқчимисан? Балким, қозон тепасида туриб овқат қилишимни хоҳларсан?

Ҳаворанг костюмимни олиб бер. Кўйлакни дазмолладингми? Болаларингга айт, шовқин қилишмасин. Куни бўйи ишлаб чарчаб уйга келсанг-у — тинчлик бўлмаса. Нима, болаларга ўзим айтишим керакми? Ҳа, фақат менинг болаларимми? Ахир уларнинг тарбияси сенинг ҳам вазифанг эмасми? Сен ўзи уларнинг онасимисан, йўқми? Мен кўпдан бери сезиб юрибман, сенда ўзи оналик ҳиссиёти йўқ!

Кел қўй, мен кетдим. Чўтканни олиб, костюмимнинг орқасини тозалаб қўй! Эртага ростмана гуталин олиш эсингдан чиқмасин. Яхшиямки, вақт-бевақт маданиятли кишилар билан учрашишга вақт топасан киши, бўлмаса бутунлай одамгарчиликдан чиқиб кетиш мумкин. Тағинам, ўзим чидамли эканман. Чидамли ва бепарвоман. Бўлмаса аллақачон сени ташлаб бош олиб кетган бўлардим. Ўз уйингда ўзингни бегона ҳис қилсанг хўп гап-да!

Қайтиб келганимда овқатланаман. Келишимга яқин иситгин, кўзингга қара, тағин оладьини куйдириб юборма. Ух, кечга қоляпман! Сендек мешчанка билан пачакилашиб ўтирганимни қара-я... Сени деб, худди биринчи пардага кечикиб борадиган бўлдим!...

Русчадан
Т. НАЖМИДДИНОВ,
таржимаси.

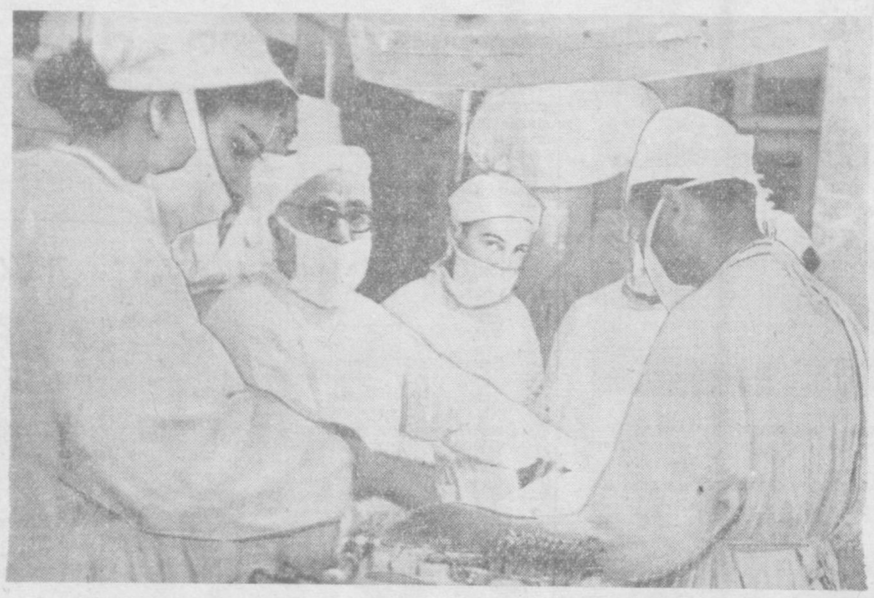

Профессор С. Мақсумов чинакам ижодий маҳорат соҳиби. Жуда кўп беморлар унинг қўлида шифо топди. Ҳа, у ўлим тўшагида ётган неча ўнлаб беморга қайта ҳаёт бахш этди. Толмас тадқиқотчи хирурглик фаолияти давомида 25 мингдан ортиқ беморни операция қилибди. Ижодий жасорат намунаси бу! Сиз суратда Тошкент «Тез ёрдам» клиникасининг профессори С. Мақсумовни (чапдан иккинчи) бир группа хирурглар орасида кўриб турибсиз. Олим операция вақтида.
В. Косовский фотоси.

МЕДАЛЛИ ҚОВУНЛАР

Тупроғимизнинг ҳар зарраси олтин, ундан жавҳир унади. Серқуёш республикамизда етиштирилаётган мева ва қовун-тарвузлар Иттифоқимизда г и н а эмас, балки чет элларда ҳам машҳур. Азамат соҳибкор ва деҳқонларимиз етиштирган ноз-неъматлар донғи дунёга таралган десак, муболаға бўлмайди. Масалан, ёш олим А. Ҳакимов етиштирган «Гулоби», «Байитқўрғон», «Кўк чинни», ва «Оқ уруғ» қовунлари Брюссельда ўтказилган Халқаро Виставкада Олтин медаль билан мукофотланди. Ўртоқ Ҳакимов Ўзбекистон п о л и з экинлари илмий-текшириш институтида уруғчилик бўлимини бошқаради.

— Кейинги йилларда институтимизда қовуннинг 15 янги нави яратилди, — дейди селекционер. — Улардан 10 таси Халқаро виставкаларда Олтин медалга сазовор бўлди. Яқинда сабзавот ва полиз экинларидан иборат экспонатлар Москвага — Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасига жўнатилган эди. Улар орасида ярим пудли карамлар, 20 килогача тош босадиган тарвуз, катталиги хандалакдек келадиган помидор ва 10 та «медалчи» қовунларни кўриш мумкин. Улар областимизнинг «Қорасув», «Т о ш к е н т», «Партия XXI съезди» совхозлари ва бошқа сабзавоткор хўжаликларда етиштирилган.

... Абдунаби Ҳакимовнинг столида хатларга тўла папка турибди. Улар турли шаҳар ва қишлоқлардан, Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида бўлган селекционерлардан к е л г а н. Ҳамкасблар Ҳакимовдан институтда етиштирилган сабзавот ва полиз экинлари уруғларидан юборишни илтимос қилишган.

— Уларнинг илтимоси қондирилади, — дейди селекционер. — Чунки республикамизда яратилган ноз-неъматлар бепоён Иттифоқимизда ўзининг иккинчи Ватанини топар экан, биз бундан хурсанд бўламиз.

М. СКРИПНИК.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ЁВУЗ НИЯТ БИЛАН КЎТАРИЛГАН ШОВҚИН-СУРОН

Совет Иттифоқида ўқиб турган африкалик студентларнинг аҳволи тўғрисида кейинги кунларда Ғарбдаги кўпгина буржуа газеталари худди буйруқ олгандек нуқул туҳмат мақолалар босиб чиқарди.

Африка ва Осиёнинг ёш давлатлари учун миллий кадрлар тайёрлашга ҳалақит беришга интилаётган Ғарбдаги реакцион доиралар шу студентларга совет кишиларининг гўё «нодўстона муносабатлари» тўғрисида бемаъни хабарларни тарқатмоқдалар.

Бу сафар мана шу доиралар яқинда ганалик бир студент бахтсиз ҳодисага учраганлигини мана шундай туҳмат кампанияси учун баҳона қилиб фойдаланишга уринмоқдалар.

Шу муносабат билан ТАСС мухбири компетентли совет органларига мурожаат қилиб, улардан рўй берган бахтсиз ҳодиса тўғрисида ва буржуа матбуотининг баъзи органлари ўтказаётган иғвогарлик кампанияси хусусида ўз фикрларини айтишни илтимос қилди.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги шуни маълум, қилдики, ҳозирги вақтда совет Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида чет эллардан келган бир неча минг студент, шу жумладан Африкадан келган студентларнинг катта группаси ўқимоқда. Совет ҳукумати тегишли мамлакатлар ҳукуматларининг илтимосларини адо қилиб, чет эл студентларининг илм олишлари учун уларга ҳамма имкониятларни бермоқда. Совет Иттифоқи Африкадаги ёш давлатларнинг малакали мутахассислардан иборат ўз миллий кадрларини вужудга келтиришларига ёрдамлашишга астойдил интилиб шундай қилмоқда.

Совет Иттифоқида ўқиётган чет эл студентлари Совет давлатининг меҳмондўстлигидан фойдаланмоқдалар. Совет студентлари ҳам фойдаланаётган ҳамма ҳуқуқлардан фойдаланмоқдалар. Бизнинг мамлакатимизда ҳеч қандай камситиш тўғрисида сўз бўлиши ҳам мумкин эмас. Ҳар қандай камситиш социалистик жамиятнинг табиатига бутунлай зиддир. Совет студентлари билан бирга чет эл студентлари, шу жумладан африкалик студентлар ҳам текин ўқитилмоқдалар, улар кутубхоналар, ўқиш заллари, лабораториялардан, хуллас ўзларининг муваффақиятли ўқишлари ва малакали мутахассис бўлиб етишишлари учун зарур нарсаларнинг ҳаммасидан текин фойдаланмоқдалар. Улар оширилган стипендиялар олмоқдалар, давлат ётоқхоналари билан таъминланганлар, уларнинг ўқишига юқори малакали ўқитувчилар раҳбарлик қилмоқда.

Чет эл студентларини ўқитишга Совет Иттифоқи беғараз ёрдам бераётганлиги, уларга совет кишилари дўстона муносабатда бўлаётганлиги Ғарбнинг реакцион доираларини кўпдан бери аччиқлантириб, уларнинг норозилигини қўзғатмоқда. Бу доиралар ёш давлатларнинг мустақил ривожланишини, ўз миллий кадрларини вужудга келтираётганлигини ўзларининг Осиёдаги ғаразли манфаатларига таҳдид деб билиб, бунга бор кучлари билан ҳалақит беришга уринмоқдалар. М у с т а м лакачилар СССРнинг дўст мамлакатлар билан яхши муносабатларига зарар етказмоқ, шу мамлакатлар учун Совет Иттифоқида миллий кадрлар тайёрлашга йўл қўймаслик учун вақти-вақти билан ҳар хил иғволар қилаётганлигига ажабланмаса ҳам бўлади.

Ганалик студент Эдмондо Ассаре-Аддонинг ўлими муносабати билан Ғарбда ҳозирги вақтда кўтарилган иғвогарлик шовқин-сурони ҳам ҳеч шубҳасиз мана шу мақсадларга хизмат қилади.

Хўш, шу студент билан ҳақиқатда қандай воқеа рўй берди? Калинин медицина институтида ўқиб турган Эдмондо Ассаре-Аддо маст ҳолида музлаб қолган. Унинг ўлиги Москва яқинидаги йўл бўйидан эрта саҳарда топилди. Ҳалок бўлган бу йигитнинг кимлиги аниқланиши биланоқ совет ҳукумат маъмурлари бу ҳодисани Москвадаги Гана элчихонасига маълум қилдилар.

СССР соғлиқни сақлаш министрлиги ва тергов органлари шуни маълум қилдиларки, Москва биринчи медицина институтини тамомлаётган иккита ганалик медик студент иштироки билан ўтказилган суд-медицина экспертизаси Эдмондо—Ассаре-Аддо «алкагол билан маст ҳолда совуқнинг таъсири натижасида (музлаб қолиб)» ўлганлигини аниқлади.

Баъзи бир кимсалар иғво йўли билан ганалик студентлар ўртасида безовталик туғдириш, уларнинг мамлакатимиздаги ўқиши ва турмушини нотўғри тарзда кўрсатиш ниятида бу бахтсиз ҳодисадан очиқдан-очиқ ёмон мақсадларда фойдаланишга уринди.

СССРнинг бошқа бир қанча шаҳарларида ўқиётган ганалик студентлар ўша вақтда Москвага келиб қолганликларидан ҳам иғвогарлар фойдаландилар. Мазкур студентларни Гана элчихонасидан Рождество совғалари олиш баҳонаси билан кимдир Москвага чақирган экан. Ҳақиқатда эса Гана элчихонаси ҳам, СССРдаги ганалик студентларнинг уюшмаси ҳам ҳеч кимни бундай гап билан Москвага чақирмаганлиги ва элчихона уларга ҳеч қандай совғалар топширмоқчи бўлмаганлиги ТАСС мухбирига маълум бўлди. Ганалик студентлар орасида безовталик туғдиришни мақсад қилиб олган шахслар шу студентларнинг пул дотацияси бериш тўғрисида Гана элчихонасига юборган талабномаларидан ҳам фойдаланган.

Совет Иттифоқи бизнинг мамлакатимизга ўқишга келган студентларнинг ҳаммасига нисбатан меҳмондўстлик қилмоқда. Лекин бу нарса бизнинг мамлакатимизда ўқиб турган чет эл студентлари зиммасига совет қонунларининг талабларини ҳурматлаш ва шу талабларга риоя қилиш мажбуриятини ҳам юклайди. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. СССРда белгиланган жамоат тартибини кимда-ким бузса, бу нарса совет кишиларининг ҳаққоний норозилигини туғдириши табиийдир.

Башарти, бизнинг қонуний тартибларимиз кимгаки ёқмаса, башарти, кимда-ким бу тартиблар билан ҳисоблашишни истамаса, улар истаган вақтларида мамлакатимиздан чиқиб кетишлари мумкин. Шу билан бир вақтда Совет Иттифоқида ўқишни давом эттиришни истаган, бизнинг тартибларимизни ҳурматлаётган кишиларнинг ҳаммаси совет халқининг меҳмон дўстлигига ҳамиша умид боғлаши мумкин.

Гананинг СССРдаги элчиси Д. В. Эллиот ганалик студентлар қандай вазиятда ўқиётганлиги тўғрисида гапириб 18 декабрда Москвада бўлган матбуот конференциясида бундай деди:

— Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида олти юзта ганалик студент ўқимоқда. Улар бу ернинг иқлимига одатланмаганликлари, жуда қаҳратон қиш бўлганлиги, рус тилини етарли билмаганликлари сабабли бир мунча қийинчиликларга учрамоқдалар. Лекин совет студентлари ҳам, ўқитувчилар ҳам СССРдаги ганалик студентларга ҳамиша самимий ва дўстона муносабатда бўлиб уларга ҳаммавақт зарур ёрдам кўрсатишга тайёрдирлар. (ТАСС).

ФИНЛЯНДИЯ ЯНГИ ҲУКУМАТИНИНГ ПРОГРАММАСИ

ХЕЛЬСИНКИ, 20 декабрь. (ТАСС). Истеъфо берган парламент ҳукумати ўрнига республика президенти томонидан тайинланган янги амалдорлар ҳукуматининг эълон қилинган программасида айтиладики, ҳукумат ташқи сиёсат соҳасида қарор топган бетарафлик йўлига амал қилади ва барча чет мамлакатлар билан, айниқса қўшни мамлакатлар билан яхши муносабатларни сақлайди. Ҳукумат ҳамма соҳалардаги ташқи савдони бемалол давом эттириш учун ҳамма чорани кўриш ниятидадир.

Программада ҳукуматнинг давлат маблағларини қаттиқ тежаш сиёсатини ўтказиш нияти уқтириб кўрсатилади. Ҳукумат давлат хазинасининг тўлаш қобилиятининг сақланишини кузатиб туришга ва иш билан таъминлаш проблемасини амалий ҳал этишни таъминлашга ваъда берди.

ДОМИНИКАНА ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ КУРАШИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ГАВАНА, 20 декабрь. (ТАСС). Доминикана республикасида ҳукумат қўшинлари билан партизанлар ўртасидаги тўқнашувлар давом этмоқда. Пренса Латина агентлиги Санто-Домингодан хабар берадики, қўзғолончиларнинг олий революцион қўмондонлигининг хабарига қараганда, мамлакатнинг турли районларида олтита партизан фронти тузилган. Тоғларда курашаётган қўзғолончиларга деҳқонлар актив ёрдам кўрсатмоқда.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

БЕРЛИН, 20 декабрь. (ТАСС). АДН агентлигининг хабар беришича, Германия Демократик Республикасига бир ҳафта ичида 255 ғарбий германиялик гражданлар кўчиб келган.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 11.00 — **Физкультура билан шуғулланинг**, 11.20— **Казак Голота ҳақида қисса** номли бадиий фильм.

Ўзбек тилида: 12.40 — **Концерт** (болалар учун), 13.00 — **Москва атрофидаги боғлар** (телевизион очерк).

Рус тилида: 18.00 — **Болалар учун эшиттириш**, 18.35 — **Телевизион янгиликлар**, 18.50 — **Скво-Вэллида** (ҳужжатли фильм), 19.40 **Новости дня** киножурнали ва **Уйимиздаги эркак** номли бадиий фильмнинг 2-серияси.

21.05 — **Эртанги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.10 — **Телевизион янгиликлар**, 21.25 — **Телевизион миниатюралар**, 21.50 — **Совет Шарқи халқлари куйлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/XII да кундуз **Кашмир афсонаси**, кечқурун **Кармен.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 22/XII да янги спектакль **Хожи Каримнинг ойга саёҳати**, 23/XII да **Тошболта ошиқ.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 22, 24, 25/XII кеч соат 8 да Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **Хоразм ансамблининг концертлари.** Билетлар сотилмоқда.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 22, 24, 25/XII кеч соат 8 да **Ўзбек давлат эстрадаси солистларининг концертлари.** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эргашхон Мирмахмудова, Убайдулла Мадраҳимов, Мухаммаджон Мирзаев**, солистлардан **Жуманазар Бекжонов** ва бошқалар қатнашади. Халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСР ва Доғистон АССР халқ артисти **Я. Гажиқурбонов** раҳбарлигида **Доғистон цирки артистлари гастроли** ва **Дун Цин-фу** раҳбарлигида **Оригинал аттракцион.** Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ
ҚИШКИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
ҚЎЙИЛАДИГАН

СПЕКТАКЛЛАР ПЛАНИ

1/I да — **Ишқинг билан.**
2/I да — **Ҳожи Каримнинг ойга саёҳати.**
3/I да — **Ватан ишқи.**
4/I да — **Алпомиш.**
5/I да — **Зарафшон қизи.**
6/I да — **Жон қизлар.**
7/I да — **Кимга тўй, кимга аза.**
8/I да — **Икки билагузук.**
9/I да **Ишқинг билан.**
10/I да — **Тошболта ошиқ.**
Спектакллар кундуз соат 12 да бошланади.

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙОБУВЬ ТОРГ»га

саноат товарлари магазинларида ишлаш учун сотувчилар

керак

САНОАТ ТОВАРЛАРИ СОТУВЧИЛАРИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН 2 ОЙЛИК

КУРСГА

10, 11-синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 9 Январь кўчаси, 122-уй (1, 4-трамвайнинг «Колхоз бозори» остановкаси).

КИНО

Самолётлар қўнолмади — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кеч 5 ва 8-20 минутда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (рус тилида кундуз ва кечқурун).

Мангуликдан кейинги уч кун— «ВАТАН» (кундуз соат 1 ярим, 3-05, кеч 6-45 ва 10-05 минутда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10, кундуз 12, 2 ва 4 да).

Бир уйда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тарзаннинг ўлими — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4 ва кеч 6 да).

Қалб хотираси — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

Ёш қўзғолончи — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 ва кеч 10 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
22/XIIда кечқурун
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
Х. Воҳид асари

Биринчи муҳаббат

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Шариф Қаюмов**, рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Ҳамидулла Икромов**, бош режиссёр — **А. О. Гинзбург.**

Билетлар сотилган.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
ҚИШКИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
1 январдан 12 январгача

„ЦИРКДА АРЧА"

КАТТА ЯНГИ ЙИЛ ТОМОШАЛАРИ

Томошалар кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

Тошкент область матлубот союзининг
ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар 25/XII гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар-57, Жоми кўчаси, 5-уй.

ОМОНАТ КАССАЛАРИ

3% ЛИ
Давлат ички ютуқ заёми облигацияларини

шу йил 31 декабргача
17-ТАЛОН БИЛАН

СОТАДИЛАР

Бу талон 1964 йил 30 сентябрда ўтказиладиган қўшимча ютуқлар тиражида қатнашиш ҳуқуқини беради.

Тиражда 19.364.020 сўмлик 195000 ютуқ ўйналади.

Заём облигациялари омонат кассаларда сотилади ва бемалол сотиб олинади.

3 % ли заём облигацияларини 17 талон билан сотиб олинг! 40 сўмдан 10.000 сўмгача ютишингиз мумкин.

Тошкент шаҳар давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармаси.

„Тошкент ҳақиқати"га 1964 йил учун обуна БЎЛИШНИ УНУТМАНГ!

ОБУНА БАҲОСИ:

1 ойга 44 тийин.
3 ойга 1 сўм 32 тийин.
6 ойга 2 сўм 64 тийин.
12 ойга 5 сўм 28 тийин.

ЭСЛАТМА: обуна бўлаётганингизда саноат ва қишлоқ хўжалиги бўйича алмашинадиган саҳифаларнинг қайси бирига ёзилишингизни кўрсатинг!

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентская промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкенского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари— 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 14949. Индекс 64695. Нашр. № 1749.